

STUDENTAVISA I TROMSØ

Organ for Tromsø-studentene
4. årgang — Nr. 6,
Oktober 1979.

INNE I AVISA:

Her bor vi
— B3
Prestvann
Studenthjem

SE SIDE 5

Faglig
motstands-
kamp i
Chile

SE SIDE 8

Er bosettings-
mønsteret
i Nord-Norge
konsolidert?

SE SIDE 10

Leser du
Studentavisa?

SE SISTE SIDE

Deadline
for nr. 7
2. nov.

Kvinner på Universitetet

SE MIDTSIDENE

STUDENTER I BYSTYRET

SE SISTE SIDE

KONTOR ELLER LESESALPLASS:

Stor forskjell på arbeidsforholdene for hovedfagstudenter —

Universitetet er som kjent spredt rundt i byen på mange forskjellige bygg. Noen få fag er på plass i Breivika. For andre er dette bare en fjern drøm, og plassproblemene i leide mer eller mindre hensiktsmessige lokaler vil fortsatt være realiteten i årevis. En konsekvens av dette er en temmelig stor forskjell på arbeidsforholdene for hovedfagstudenter på universitetet.

For å finne ut litt mer om hvilke vilkår studentene på hovedfagsnivå tilbys, tok Studentavisa kontakt med fire av instituttene.

IMR — FA STUDENTER OG GOD Plass

Institutt for matematisk realfag (IMR) er det første som har fått plass i «det forgyttede land», det nye universitetet i Breivika. Dette fører naturlig nok til at de pr i dag ikke sliter med plassproblemer, men instituttet presiserer at forholdene kan endre seg noe på sikt i takt med økning i studenttilgangen. I Breivika er det 4 hovedfagsstudenter på hvert arbeidsrom. Instituttet har også noen hovedfagsstudenter på Nordlysobservatoriet. Disse har kontorer i Moelvenbrakker med 2-3 studenter i hver brakke. Studentene i Breivika har ikke telefon på arbeidsrommene. Dette skyldes i følge instituttadministrasjonen mangel på linjer. Alle hovedfagsstudentene på IMR har egen nøkkel slik at de har utenom ordinær åpningstid. Det er knapt 30 hovedfagsstudenter ved dette instituttet.

IBG:**GODE ARBEIDSVILKAR**

Ved institutt for biologi og geologi (IBG) er det for tida ca 60 hovedfagsstudenter. De aller fleste av disse holder til på Gjennomgangsbygget. Det er maksimum 6 hovedfagsstudenter på hvert arbeidsrom, og rommene har installert telefon. Alle hovedfagsstudentene ved instituttet har egen nøkkel, og dette har aldri skapt problemer opplyser instituttledelsen.

ISL:**PLASSPROBLEMER OG OPPSPLITTING AV STUDENTENE**

Institutt for språk og litteratur (ISL) holder til i Brennbygget i Tromsø sentrum og har 56 hovedfagsstudenter. Her er det så trangt om plassen at en del av hovedfagsstudentene på nordisk må holde til utafor huset, nærmere bestemt i Storgata

25, over Matservice. Her har de isolert sett ganske gode forhold med 12 studenter på to rom, telefon og egne nøkler til bygningen, men studentene ser på denne oppsplittinga av fagmiljøet som særdeles uheldig. Resten av hovedfagsstudentene på nordisk samt fremmedspråk holder til på to store lesesaler på Brennbygget sammen med lavere grads studentene. Dette fører til mye trafikk i forbindelse med forelesningene, og det er vanskelig å oppnå den arbeidsro som et hovedfagsstudium krever. På lesesalen for fremmedspråk er det 70 studieplasser og hovedfagsstudentene har bare 1 pult (av bástypen) hver. Hovedfagsstudentene på Brenn har ikke egen nøkkel, men de kan låne nøkkel i spesielle tilfeller. De har tilgang på telefon på ei skrivestue for hovedfag og på Au-kontoret.

OVERGANG TIL SIDE 11

Tromsømila -79

Stud. mag. art. Olsen in action. (t.høyre)

Den 27. september gikk det framtidige årlige arrangement Tromsømila av stabelen på Valhall.

Mens en i fjor kunne registrere 240 deltakere hadde 400 aktive løpere og mosjonister funnet veien til Valhall i år.

Da startskuddet gikk var det en broket gjeng som la ut. velkjente langdistanseløpere, aktive mosjonister, småjoggere og rullestolbrukere. Artig var det å se at så mange barn var med. En ekstra spiss på det hele satte allikevel de funksjonshemmede. De rullet sammen med sine hjelpere hele 10 000 m til stor glede for seg selv og andre. En honnør gis til de som deltok bak rullestolene. Deres innsats kan vel regnes til det dobbelte.

For de som ville teste formen fra i fjor, blei tida tatt. Det syntes imidlertid å telle lite for de som deltok, konkurransejaget var nesten helt borte. Selv de aktive tok hensyn til de mindre raske og koste seg 10 000 m.

Det viste seg å være vanskelig å holde rede på rundene på tross av rosiner, fyrstikker og sukkerbiter — og det var ikke helt uvanlig at folk mer eller mindre frivillig tok en ekstra runde for å være på den sikre side. For å nevne det ble beste registrerte tid 34,16, mens de som tok det mest med ro brukte bort i mot 1t. 25 min.

Under og etter løpet var det anledning å få seg varm sjokolade, brus og værterøl for de som trengte det.

Ikke alle deltok på banen, men bidro på sin måte. Kroppsøvingsseksjonen på

OVERGANG TIL SIDE 11

Hvor er vi?

Søndre Tollbugt. 7 b, 4. etg. Tlf. nr.: 81 715

Adressen og telefonnummeret til Studentutvalgets kontor, som dessuten brukes jevnlig av NSU-delegat-gruppa, Studentavisas redaksjon, Studentidrettslaget og Studentersamfunnet er **VIKTIG Å HUSKE FOR ALLE STUDENTER.**

MERK — endring av kontortid:

Mandag 10-13

Onsdag 16-20

Torsdag 14-16

Studentutvalgets lokaler er i Søndre Tollbugt. 7B, 3. etg.
Telefonnummer: 81 715

Til Studentavisa:

Mimreklubbens for- kvinne har ordet

«Intervjuet» med meg om Studentersamfunnet i siste nr. av Studentavisa var tam og dårlig og ga et negativt bilde av Studentersamfunnet og hvor jeg i god tro og paradoksalt nok ble brukt til å fremme Studentavisas surmagedhet overfor Rød-Front styret. Hermed vil jeg komme med kommentar og kritikk. Dessuten stoler jeg best på min egen PR om Studentersamfunnet.

Først vil jeg be avisredaksjonen notere seg noen elementærregler for journalistikk.

Jeg vil betegne det som simpel journalistikk å blande redaksjonens vurderinger inn i et intervju. Intervjuobjektet blir misbrukt. Ved intervju skal intervjuobjektet få lese gjennom manuset før det går i trykken. Dette ble ikke overholdt, men jeg forsto hvorfor da jeg åpnet avisa.

Studentavisa betegner høstprogrammet vårt som typisk Studentersamfunnsstil. Selvfølgelig, hvorfor skulle ikke Studentersamfunnet være typisk Studentersamfunnet? Som Studentavisa ikke også skulle være typisk Studentavisa? Dersom redaksjonen kritiserer høstprogrammet for å være uinteressant, da må de også si noe om hva Studentersamfunnet burde være, og hva slags form og funksjon den bør ha.

De sakene vi tar opp i høst er viktige og aktuelle, og det er forslag vi har utarbeidet i styret og sammen med andre interesserte studenter. Vi er åpne for forslag fra Studentavisa også. Det er leit dersom redaksjonen synes temaer som f. eks. oljeboring, student velferd og Iran er for typisk og kjedelig. Selv om vi forstår at Kampucheia blir for pinlig kjedelig....

Studentavisa oppsummerer på slutten: «Spørsmålet som

nå gjenstår til slutt, er om dette programmet er nok til å trekke de nye studentene med i politisk virksomhet — eller om Samfunnet fortsatt skal være en mimreklubb for dem som ble vakt i 73-74 og som har debattert sin uenighet i over fem år nå.»

Redaksjonen har tydeligvis ikke trått sine ben innenfor den såkalte «mimreklubben» på de siste åra.

Men jeg kan godt fortelle dem om utviklingen av Studentersamfunnet de siste semestrene.

Studentersamfunnet har vært i framgang de siste 2-3 semestere. Medlemstallet har økt og besøkstallet har vært stigende.

Arsaken til framgangen ligger i den politiske bredden vi har oppnådd i samarbeid med andre organisasjoner, lag og grupper.

Vi har fjerna oss betraktelig fra kranglemonene mellom USV og AKP og forsøkt å satse på innledere med ulike syn på de sakene vi tar opp. Studentersamfunnet har fått økt renomme i byen som viktig debattforum. Det ser vi på pressedekningen av møtene våre hvor vi får både forhånds og etterhåndsomtale. Kroene hører også inn under de populære utestedene i helgene.

Foreløpig domineres talerstolen av mange av de gamle skolerte travere fra AKP, SV og glimtvis radarparet fra KUL. Vi vil forsøke å myke opp møtestilen og skru de politiske forventningene noe ned for at flere studenter får slippe til i debatten uten nødvendighetvis å være bevæpna med Marx og Lenin sitater, eller å ha studert flere årganger av Ny Tid og Klassekampen.

På vegne av styret i Studentersamfunnet
Toni Benterud

«E det nå som e i tvil?»

STUDENTAVISA I TROMSØ

Organ for Tromsø-
studentene

4. årgang — Nr. 6, oktober 1979.

Redaksjon:
Pål Christensen
Irene Kulleseid
Erling Lakså (ansv.)
Helen Knoph Larsen (ansv.)
Audhild Nédberg
Aileen Nilsen
Tormod Olsen (ansv.)

Adr. Søndre Tollbugt, 7b, Tromsø.
Tlf. 81 715.

Studentavisa er organ for studentene ved Univ. i Tromsø og kommer ut ca. en gang i måneden. Redaksjonen er valgt på Sos. Fronts politiske grunnlag.

Trykt i 1500 eks.

Kvinner på Universitetet

I vårsemesteret var det 1538 studenter ved Universitetet. Av disse var bare 532 kvinner. Forholdstallet for kvinner ved Universitetet her er lavere enn ved Universitetene sørpå. Sett i landsmålestokk er nesten halvparten av de som begynner på Universitetet kvinner. Men frafallsprosenten er atskillig høyere for dem enn for menn. Dess høyere grad, dess færre kvinner.

Igjen kan tall fra vårsemesteret være illustrerende. Bare 25% av dem som tok hovedfagseksamen i Tromsø, var kvinner.

I tillegg er kjønnsfordelinga på de forskjellige fagområdene helt i tråd med tradisjonelt kjønnsrollemønster: de fleste kvinner velger å studere humanistiske fag — svært få befinner seg på realfagsinstituttene.

For vitenskapelige ansatte er situasjonen enda verre. Her er bare 10% kvinner. For å bedre på dette har universitetsstyret foreslått for Universitetstinget å fatte vedtak om radikal kjønnskvote ved ansettelser i vitenskapelige stillinger. Her har studentene sagt klart fra i og med det enstemmige vedtaket på allmøtet i begynnelsen av oktober. Innen avisa er kommet ut, håper vi at også Tinget har gitt et unisont ja.

Vi skal likevel ikke gi oss store forhåpninger om at radikal kjønnskvote vil gi radikale resultater. Ønsker menn menn, (det er menn som sitter i bedømmingskomiteene) er det fortsatt mange smutthull. Utlysninger hvor «bare skjortenummeret mangler» har skjedd mer enn én gang.

Men uansett vil vi berømme Universitetsstyrets forslag som «et ønske om å oppfylle intensjonene i lov om likestilling mellom kjønnene».

Så et par spørsmål til slutt: Vil et økt antall kvinnelige vitenskapelige ansatte på universitetet på sikt kunne innvirke på antallet av kvinnelige studenter? OG vil flere kvinner på fagene få innvirkning på fagenes innhold — som jo må være et viktig poeng. En kvantitetsforskyving i kvinnes favør er slett ingen garanti for dette, men likevel en nødvendig forutsetning.

Studielengda på cand.- maggraden for samfunns- vitenskap opprettholdt

Studentavisa hadde i forrige nr. et oppslag om at samfunnsvitenskapsstudiet slik vi nå har det var sterkt trua. Grunnen til det var at det forelå et forslag til vedtak om at studietida for Cand Maggraden for alle HV og SV-fag skulle kuttes ned til 4 år inkl. ex phil. Dette ville få særlig store konsekvenser for den studiestrukturen og fagplanen vi har i dag på samfunnsvitenskap.

Saka har nå vært oppe til behandling i styret. Der ble det fatta et vedtak som innebærer at den normerte studie-

tida i de fagene det gjelder vil bli kuttet ned til 4 år. Et viktig unntak ble gjort for samfunnsvitenskap som får beholde den nåværende studielengda. Dette ut fra den argumentasjon vi gjenga i forrige Studentavisa.

Det heter videre i vedtaket at det skal settes ned en komitee for å utrede en vekt-tallsordning og hvordan en skal praktisk gjennomføre en slik redusert Cand Maggrad. Komiteen skal også se på reglementsordninger for interfakultære grader.

Studentene har hele tida

gått imot en nedskjæring av studietida til Cand Maggraden på et prinsipielt grunnlag fordi vi mener at en reduksjon bare vil øke presset og jaget etter å tilegne seg eksamensrelevant kunnskap. En får heller dårlig tid til å få en mer reflektert og kritisk holdning til stoffet.

I styret stemte derfor studentene mot forslaget til vedtak og i tillegg leverte vi en protokolltilførsel der vi understreka vår motstand mot en slik reduksjon av studietida, både for fagene på ISL og ISV generelt.

Studentutvalget i delegatgruppa 1979

Fra venstre: Jens Christian Smeby (dg), Pål Markusson (su), Kjell-Gunnar Eriksen,

Jens Bjørnåvold (su), Anne Lise Langfeldt (su), Inger Johanne Samuelsen (dg).

Ikke tilstede: nyinnvalgte Halvard Tjelmeland og Alf Lund.

FAGKRITIKK

er det blitt snakka mykje om, men heller lite er blitt gjort. Vi har imidlertid inntrykk av at det blir skrevet ein del eksamensoppgåver med eit fagkritisk perspektiv utan at desse blir spreidde ut over ei lita kjerne av personar. Slike oppgåver har i mange tilfelle almen interesse og det skulle vere i alle sin interesse at slike blei tilgjengelege for fleire.

For å styrke slik allereie eksisterande aktivitet og for å stimulere til meir kritisk haldning på faga, kunne det vere aktuelt å starte eit fagkritisk arkiv/skriftserie. På ISV er vi nokre som kunne

tenke oss å jobbe litt med slike ting. Ein kunne trykke opp aktuelle artiklar i eit passende opplag (t.d. 50) som så kunne bli selt for ein billeg penge til interesserte.

Eit redaksjonsutval kunne vere ansvarleg for det faglege mens Studentutvalet evt. Delegatgruppa til NSU kunne vere økonomisk ansvarleg. Arkivet måtte vere underlagt SU og Hovudallmøte slik at kontinuiteten og oppbevaringa ble sikra.

På sikt måtte det då vere ei oppgåve at det vart sett ned slike redaksjonsutval på dei andre institutta/fagområda.

Når det gjeld kva slag tema

som kunne takast opp, meiner vi i utgangspunktet alle fagkritiske tema med almen interesse. Det vere seg grunnlagsproblematikk med omsyn til vitenskapsteori eller anna fagleg kritikk.

Siktepunktet er å stimulere til debatt, gjerne provosere og at oppgåvene, artiklane skal ha almen interesse og eit politisk kritisk siktemål.

Vi ser gjerne at folk tek kontakt med Studentutvalet eller underteiknande om det er interesse for eit slikt tiltak.

For initiativkomiteen
Erik-Oddvar Eriksen
Arne Kolstad

**SLUTT OPP
OM
HOVED-
ALLMØTET**

B-3 Prestvann Studenthjem

Kollektiv reportasje? Studentavisa har forsøkt å gå nye veier i reportasjer om hva som rører seg i «nærmiljøet» på studenthjemmene. Vi oppfordra B-3 på Prestvann til kollektivt å komme med bidrag til avisa. Denne sida ble resultatet.

Vi synes B-3 er et eksempel til etterfølgelse! Vi oppfordrer herved flere folk til å ta opp saka på gangen sin. Bruk litt kollektiv fantasi og gå i gang!

Brorparten av B 3-gjengen

Jazz og plateindustri

Tidlig i 60-åra så en ny stil innenfor jazzen dagens lys. Frijazzen kom som en reaksjon på 50-åras mer eller mindre tradisjonelle stilarter. Den var først og fremst representert ved John Coltrane og Ornette Coleman. «En krig mot akkordene» kalte Georg Russel denne nye stilartern.

Den dukket opp samtidig med 60-åras opprør i USA, og den ble i stor grad assosiert med negrenes stadig mer militante holdninger i sin kamp for frihet og likeverd (Black Power).

Dens høyeste målsetting var streben etter frihet i musikken som i sin tur ville gi menneskelig frihet, og i sine stadige musikalske eksperimenter søkte de ut i mystisme og gurdyrkelse.

De store plateselskapene så ikke med særlig blide øyne på denne utviklingen fra tonal musikk til atonal musikk som de nye strømninger representerte. Enkelte av frijazzens toppfolk (bl.a. Coltrane) solgte likevel forholdsvis godt, og de ble tatt til nåde av de store plateselskapene. Andre som f.eks. Coleman, Albert Ayler og Archie Shepp ble henvist til de små selskapene. De hadde ofte liten administrasjon som førte med seg små produksjonsutgifter. De var derfor i større grad i stand til å gi ut mindre salgbar musikk. Av slike selskaper kan nevnes Blue Note, Prestige og Milestones.

Via Miles Davis' plateinnspillinger fra 1969/70 (In a silent way og Bitches Brew) ble musikken drevet i en mer rockorientert retning. Den såkalte jazzrocken oppstod. Rock hadde på 60-tallet sprengt alt hva salgsstatistikk angår. Presset spredte seg også til jazz.

Bak presset stod plateselskapene som styrte det hele i en mer og mer elektrifisert og kommersialisert retning.

Miles' etterfølgere (gitaristen McLaughlin, pianistene Zawinul, Corea og Hancock) dannet egne grupper som ble stilskapere innenfor jazzrock (Weather

Report, Mahavishnu Orch. og Return to forever).

Instrumentteknologien førte med seg at alle instrumentene ble gjort elektriske. Dette muliggjorde ikke lengre den gamle klubbjazzen. I stedet ble musikken internasjonalsert og den framstod på svære festivaler med dertilhørende stjernedyrkelse.

Den ene artist etter den andre framstod (står) i forskjellige sammenhenger som reklamatører for disse nye instrumentene. Rockelementene i musikken skapte et større marked som førte med seg at platene gikk i millionopplag.

Det er sagt at plateindustrien er verdens nest største bransje etter rustningsindustrien. De store selskapene, med store kontorbygninger og masse administrasjonsutgifter, må kalkulere sine produkter på en måte som gir liten plass for musikk av spesiell og relativt lite salgbar karakter.

Dette betyr at en må skape et størst mulig marked av stadig mer konsumerende grupper. Disse kan nås ved å internasjonalsere musikken, og gjennom et topp moderne distribusjonsnett å sprøyte dette ut på markedet som er skapt. Her har vi felles trekk med alminnelig rock-musikk.

Et eks. kan nevnes. John McLaughlin forlot elektronikken for en stund og dannet en gruppe som han kalte SHAKTI. De spilte en blanding av jazz og indisk musikk som hadde et meget spesielt marked. Musikken var akkustisk og de rakk å gi ut tre plater før selskapet (CBS) sa stopp. McLaughlin fikk beskjed om å tilfredsstille markedet ved å spille elektronisk hvilket han også gjorde.

Et lite lyspunkt helt til slutt. Det finnes selskaper som i alle fall ikke ennå er blitt oppkjøpt av de store. Deriblandt kan nevnes ECM og Steeple-Chase som gir ut mye fin akkustisk kvalitetsjazz på sine etiketter.

Bo-samlivsformer og sosial kontakt — Noen erfaringer fra vår etasje

Det synes for oss å være en sammenheng mellom antall studenter pr. kjøkkenenhet og miljø. Erfaringsmessig vil mindre kjøkkenenheter lettere skape forutsetning for et bedre bomiljø enn store. Overgangen Breivika-Prestvann var ett eksempel på det. Det ble skapt et kjøkkenmiljø i Breivika som man sjelden finner på Prestvann. Dette er foreløpig våre individuelle erfaringer, og en absolutt generalisering er vel ikke mulig. Vi ønsker bl.a. derfor respons fra andre etasjer m.h.t. deres erfaringer.

I bosammenheng faller Prestvannetasjene ihvertfall mellom 2 stoler. De har ikke kollektivets mest positive sider ved seg (f.eks. samhold, trygghet osv.). De er heller ikke kjennetegnet av den absolutte individuelle boform. Man bor her som enkeltindivider, men må ha en del kollektivt av «nødvendighet». Boformen får preg av et individualistisk kollektiv, hvor man går inn i halve roller, og hvor rollene trekker i forskjellige retninger. Sannsynligvis i lengden en frustrerende og utilfredsstillende situasjon.

Ellers tror vi miljøet er tjent med mest mulig lik kjønnsfordeling. Det vil ellers være en tendens til å bli et typisk guttemiljø på etasjen. Forutenom vanskelighet-

er med å opptre som totale personer, får samtalen en egen sjargong i ettkjønnsdominert miljø. Det synes også litt vanskelig å gå inn i personlige seriøse samtaler.

De kilder til bred kontakt som finnes har vært: TV'en, (felles) måltider og etasjefester. Ellers har kontakten i vår etasje fungert i mindre enheter. Disse små sosiale enhetene har nok for enkelte vært viktige. Følgende grove inndeling i kontaktflater (utover de ovenfor nevnte) kunne være aktuelle:

1. En-to personer med «all» kontakt rettet utover/utenfor etasjen.
2. 6-7 personer, hvor disse i endel sammenhenger har fungert sosialt i 2 «adskilte» grupper (behovet for å fungere som totale personer) og med kontaktflate rettet både innad og utad av etasjen.
3. En-to personer med relativt liten små gruppetilhørighet, og med forholdsvis stor kontaktflate også innad i etasjen.

Disse inndelingene i sosiale miljøkategorier, opptrer ikke alltid i renyrdede former. Det vil

stadig skje overlappinger og modifikasjoner av disse.

Behovet for sosial kontakt i mindre fora, vil sannsynligvis ha sammenheng med det vi har vært inne på tidligere (størrelse på kjøkkenenheten), og det faktum at det ofte vil være tilfeldig hvem som bor i samme etasje.

Det er ellers lite eller ingen kontakt etasjene i mellom. Det er meget liten kontakt mellom hybelboerne og familieenhetene. Det synes å være klare kontaktflater mellom boformer. Enslige kontakt med enslige — par kontakt med par — enslige/par m/barn kontakt med enslige/par m/barn.

Man kan vel slå fast at det å bo nært hverandre i rom (geografisk) ikke i seg selv medvirker til sosial kontakt.

Vi konkluderer med at det finns to viktige betingelser (eller begrensninger) for sosial kontakt i bosammenheng:

1. De fysiske omgivelsene/hvordan bygningen(e) er konstruert, størrelse, funksjon osv.
2. Holdninger, verdier, interesser hos bomedlemmene.

(Kjønnsfordelingen kunne kanskje utgjøre et tredje punkt). Dette altså noen erfaringer fra to av medlemmene i denne etasjen. Kanskje andre (etasjer/studentbyer) har andre eller tilsvarende erfaringer.

STUDENTENES KAMERAKLUBB

SKK ble stiftet en gang i Universitets barndom, for å ivareta og organisere virksomhet blant fotointeresserte studenter.

Den første oppgaven klubben greide opp med var innredning av mørkerommet på Prestvann Studenthjem.

Bortsett fra å drive mørkerommet, har aktiviteten vært skiftende. Noen få ildsjeler har prøvd å få i stand en fruktbar virksomhet, men det har vist seg å være vanskelig å nå ut til den «gemene hop» av fotointeresserte med ideer og tilbud.

Medlemstallet har vært over 60, og mørkerommene (klubben har innredet et på Storskogåsen og), er flittig i bruk.

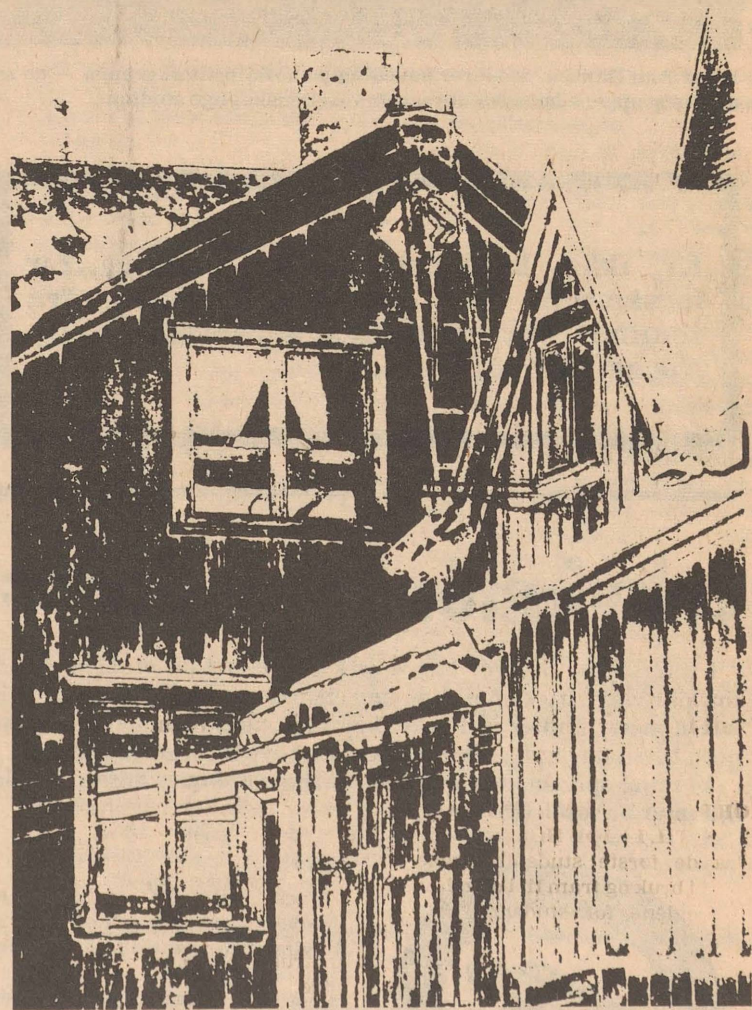
Hvor blir det så av aktiviteten? Ikke sånn å forstå at alle som «uheldigvis» er eier av et kamera på liv og død skal være aktiv fotoamatør organisert i SKK.

Her i B-3 har tradisjonelt en høy andel av beboerne vært SSK-medlemmer og flittige brukere av mørkerommet. (Mørkerommet ligger jo i vår etasje). Denne andelen er inneværende semester 6/10.

Hvorfor klubbens aktiviteter ikke har vært attraktive, har vært diskutert fram og tilbake til det kjedsommelige innen klubben.

Ting som prestasjonsangst, overdreven respekt for folk med «det» utstyret, og «den» teknikken har fått de mindre freiste til å avstå fra å møte.

Det vil alltid være snakk om å disponere tid innenfor ei stram tidsramme. Hobbyvirksomhet som ikke har fått karakter av ren lidenskap, vil nødvendigvis få en lav prioritering osv. Skal den aktive virksomheten innen klubben få det elitepreget den har vært tillagt fra enkelte hold, og fungere som et mørkerom for de øvrige? At det er behov for å diskutere så

vel bilder og mørkeromsteknikk, veiledning angående innkjøp og bruk av kamera med tilbehør av diverse slag, kan diskuteres.

Det finnes i dag ingen organisert virksomhet av nevnte slag. Den ville måtte fungere som en ren service, og vil selvsagt belaste en forholdsvis liten del av medlemsmassen.

Men ideen er kanskje verd å tenke igjennom? I tider med differensiering på alle bauger og

kanter: Hvorfor ikke differensiere tilbudene?

Massene har ikke kommet med på klubbens utspill. Det er en stor og uensartet masse med ulike behov. Som et velferdsvedtak bør den nå flest mulig ut fra eksisterende behov.

Det er kanskje plass både for «eliten» og den «trege middelmådig interesserte masse», som etter visse erkjennelser ikke vil oppleves som treg lenger?

KVINNER PÅ UNIVERSITETET

Mannlige hovedfagstudenter knyttes til prosjektarbeid

Jentene sliter på egenhånd

Inger Ann Hansen. Studerer hovedfag på sosialpolitikkgruppa — en av de fire gruppene innenfor det samfunnsvitenskaplige studium.

Sjøl om jenteandelen på universitetene har økt de seinere åra, så viser det seg at det er færre jenter enn gutter som studerer. Forskjellen er særlig markant når en ser på antall uteksaminerte kandidater. Høsten 1978 var 45% av de nye studentene kvinner. Våren 1979 var kvinneandelen av de uteksaminerte kandidatene på hovedfagsnivå 25%.

Det tyder for det første på at rekrutteringa er skeiv, men også at jenter slutter gjennomgående tidligere enn gutter.

For å få et bedre innblikk i hvordan jenter har det på universitetet, trivselen deres og noen av grunnene til at de slutter tidligere enn gutter har vi intervjuet Inger Ann Hansen, som studerer Samfunnsvitenskap hovedfag på ISV (Institutt for Samfunnsvitenskap).

Når vi begynner på et nytt fag har vi vel alle mer eller mindre klare forventninger om hva faget skal gi oss. Tror du at jenter har noen spesielle håp om hva innholdet i det samfunnsvitenskaplige studium skal være?

De fleste har vel mer eller mindre idealistiske forventninger. Håpet er at en skal forstå «samfunnet» bedre, — altså at en skal få en vurdering av forskjellige sider ved samfunnet. Bl.a. forventer en at kjønnsrolleproblematikk skal være en del av faget samfunnsfag, og en håper/tror at likestilling mellom kjønnene skal være en del av hverdagen på instituttet.

Dette viser seg etterhvert ikke å holde stikk — det tradisjonelle kjønnsrollemønsteret vedlikeholdes — og som en følge av det forsvinner den entusiasmen som i utgangspunktet fikk en til å begynne å studere.

ISV har et kjønnsrolleseminar som ble startet og drevet av studentene i flere år uten noen form for støtte fra de mannlige lærerne. Fra høsten 1979 har seminaret hatt en fast kvinnelig lærer. Vet du noe om hva dette seminaret har betydd og betyr for jentene på instituttet?

Dette seminaret er det som over tid har hatt størst og jevnest oppslutning. Vi møtes en gang i uka og deltakerne er stort sett bare jenter. Seminaret styrker og gir impulser til jentene. En får diskutert teorier som en er usikker på eller ikke forstår, og en er garantert respons/reaksjon.

Samtidig øver en seg faglig, blir flinkere/flink — rettere sagt lærer seg til å ta ordet i en forsamling. For det er ikke vanlig at jentene på ISV er de som utmerker seg i diskusjonene på faget. En annen viktig side ved seminaret er at

jentene får være med på å bestemme og å diskutere det de sjøl synes er interessant.

Sammenlignet med gutter er det flere jenter som avslutter studiene sine før de har fått noen universitetsgrad. Hvilke tanker har du gjort deg om hva det er som får jentene til å forlate universitetet relativt raskt?

Dette har nok sammenheng med kjønnsrollemønsteret både innafor og utafor ISV. Det tradisjonelle kjønnsrollemønsteret i samfunnet ellers er en barriere for de kvinnelige studentene.

—Vi prioriterer ekteskap og barn.

—Ambisjonene våre er ikke særlig store — vi er opplærte til å tro at vi ikke trenger noe særlig lang skolegang.

Innafor ISV eksisterer det også barrierer, som du sier. Disse kan av og til virke noe diffuse og kan ofte være vanskelige å få tak på, men enkelte skulle det være mulig å tydeliggjøre. De viktigste årsakene til at kvinnene skyves ut av miljøet?

Det er en overvekt av mannlige forelesere, de planlegger undervisninga, og har interesser som de færreste jentene er opptatte av. Dette fører sjølsagt til at jentenes interesser ikke blir ivaretatt. Vi blir hverken oppmuntra eller får noe støtte til å gjennomføre eller studere det som opptar oss mest. Vi må mer eller mindre klare oss sjøl.

Det at det er mannlige lærer fører ikke til at jentene får ambisjoner til å tror at de sjøl kan være i deres roller.

Kantina, — en del av det uformelle nettverket på ISV, fungerer også kjønnsdelt. Lærerne og de mannlige studentene diskuterer seg imellom — jentene holder seg mest for seg sjøl.

Og siden vi ikke har lært å være frampå, å stille krav osv., faller vi

først av lasset. Vi slutter tidlig å studere — eventuelt skifter vi over til tradisjonelle kvinnelige utdannelser.

Utstøtningsmekanismene tidlig i studiet er nok flere enn de vi har kommet inn på her. Men ser du noen sammenheng mellom det at få jenter fullfører hovedfag og at 9 av 10 vitenskaplige assistenter er gutter?

Det er et tankekors at i utgangspunktet er det like mange jenter som gutter som begynner på hovedfag, men flere jenter har sluttet etter ett eller flere semestre.

På hovedfagsnivå rekrutteres det vitenskaplige assistenter til prosjekter. Samfunnsfag har bare menn som prosjektledere, og som en «naturlig» følge av dette tar de kontakt med, eller har de allerede kontakt med mannlige studenter. Rekruttering skjer utfra felles interesser. Og jobber en først på et prosjekt blir det også adskillig lettere å få tatt eksamen — da har en både fast veileder og også tilgang til empirisk materiale. En annen ting som er viktig i denne sammenheng er at vit.ass.-jobber teller for den videre ansettelse. Altså enkelte gutter har en stor fordel framfor oss allerede når vi begynner på hovedfaget. Etter hovedfaget er de bedre kvalifiserte enn oss til begynnerstillingene.

De fleste har kjennskap til denne skeive rekrutteringa. Mener du det er mulig å gjøre noe med den?

Ja — en del kan det gjøres noe med. For eksempel at:

—ISV må arbeide aktivt for å få flere kvinnelige lærere. Mitt håp er at vedtaket i Universitetsstyret om at kvinner vil bli foretrukket ved ansettelser i vitenskaplige stillinger må bli en realitet. Vi trenger dem.

—Kjønnsrolleseminaret må styrkes, og vurderes som et seminar på lik linje med de andre seminarene, eller kanskje det bør oppvurderes i forhold til dem?

Er ikke kvinneperspektivet viktig for forskerne? Se oppsummeringen fra seminar om bosettingsmønsteret i Nord-Norge, side 10.

6 kvinner + 6 fag = samarbeid

I intervjuene ovenfor har vi rettet søkelyset på problemet at Universitetet i Tromsø rekrutterer forholdsvis færre kvinner enn universitetene sørpå. I dette intervjuet stiller vi spørsmålene på en noe annen måte: Endrer instituttet karakter når kvinneandelen blant ansatte tar seg opp; dvs. har det noen betydning utover den rent kvantitative forskyningen?

Vi retter spørsmålene til Gerd Bjørhovde som er ansatt i mellomstilling i engelsk på institutt for litteratur og språk (ISL).

Gerd:

Først til det tallmessige. Fordelt på seks språkfag er det nå 6 kvinnelige ansatte i vitenskapelige stillinger, noe som utgjør rundt 20%. Altså ingen strålende prosent, men likevel trolig den beste på UIT.

S.A.:

Dere er fordelt på språk som spenner fra klassisk (gresk og latin) til slaviske og moderne vest-europeiske språk. Har dere egentlig noe relles utover det å være kvinner?

Gerd:

Det er klart at vi til daglig er opptatt av problemer som er forskjellige på de ulike fagene. Men det forhindrer ikke at vi for

det første kan samarbeide om å bedre forholdene for de kvinnelige ansatte og oppmuntre flere kvinner til å søke stillinger ved Instituttet (menn gjør det ikke for oss), altså på det administrative plan. Men også faglig har det vist seg at vi kan samles om noe, og da samarbeider vi godt.

S.A.:

Du tenker på forelesningsserien om kvinner i litteraturen?

Gerd:

Ja. Hver høst i 6 år nå har vi holdt en utadrettet forelesningsserie ut fra temaene: Kvinner i litteraturen før og nå, Ukjente kvinnelige forfattere, Nålevende kvinnelige forfattere og Fra barn til kvinne, som pågår nå.

S.A.:

Er interessen stor?

Gerd:

Størst oppmøte hadde vi en gang i 1975 da vi tok opp Doris Lessing. Brenn-kantina var smekk full; folk sto i døra og ute på gangen, og enda gav flere opp og gikk. Men i gjennomsnitt er det 20-30 tilhørere, og det synes vi er bra.

S.A.:

Og så det obligatoriske spørsmålet: Etersom dere har holdt på i seks år, hver gang med kvinnetemaer, er det ikke snart uttømt?

Gerd:

Når vi ser at systemet sjøl begynner å ta kvinneperspektivene alvorlig og integrere dem i fagene, ja da er det overflødig. Kvinneperspektivene må synliggjøres før de kan integreres.

S.A.:

Serien kommer ikke i

Forts. neste side

FRA BARN TIL KVINNE

Hvor ble Piretine 87 Om Barn, den gamle forfatteren og den gamle forfatteren

Skjønnlitteratur og den gamle forfatteren

To oppgjør jenter Jane Eide og Magne Tønder

Om barnlitteraturens historie i Kari Mørland forfatteren

Guttalige jenter i A. Tønder

Pakkis 1982

Gabriell-Ruiter 1189-194

Om Piretine 87

Lewis Grassie Gibson and the History of A South Ocean Island

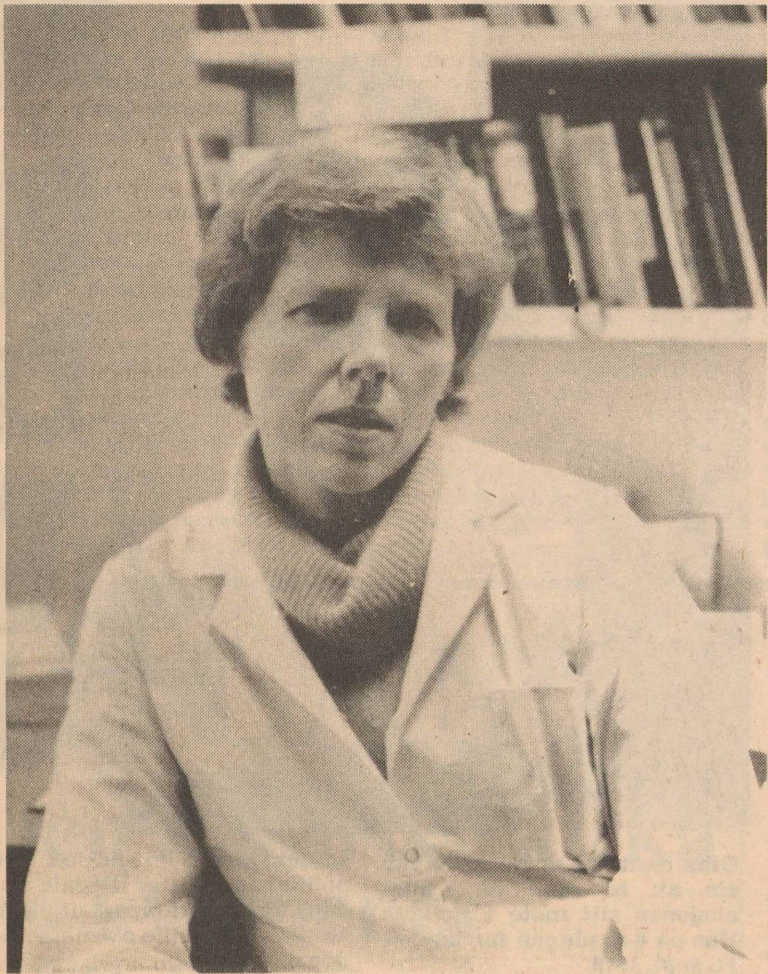
Utdragene til de to forelesningene i litteratur og språk

Hvor ble Piretine 87

Språk og litteratur åpne foredrag 15 i Brennbegget, Kaigt. 4, rom 4 BC

KVINNER PÅ UNIVERSITETET

Tromsø Universitet kan vise til lav representasjon på studentsida, men enda mer nedslående blir bildet når man ser på statistikk over ansatte i faste, vitenskapelige stillinger. Her er kun 17 av 150 ansatte kvinner! Ser vi nærmere på dette utvalget av kvinner finner vi også skjevheter mht. fordeling på fagområder. Flest finner vi på språkfag, en del på medisin, et par på hhv. samfunnsfag og sykepleieutdanninga. Biologi og geologi, og matematiske realfag har rekorden — kun 1 kvinne hver.

1. amman Anne Skancke: Det går ikke an å jobbe vitenskapelig hele døgnet. Arbeid med unger kan være «mentalhygiene».

Kvinnelig kjemiker på IMR:

Lettere for kvinner å vinne fram faglig innenfor realfag enn samfunnsfag — ?

Vi fikk lyst til å se nærmere på hvordan det kan ha seg at det er så få kvinner i vitenskapelige stillinger, og vi valgte å fokusere på de «miserable» realfagene. Institutt for matematiske realfags (IMR) eneste vitenskapelig ansatte kvinne, 1. amanuensis, kjemiker Anne Skancke, sa seg villig til å ta en prat med oss.

Anne Skancke er 41 år — opprinnelig fra Oslo, men oppvokst i Trondheim. Hun tok hovedfag i kjemi i 1964 i Oslo, med støttefagene matematikk og fysikk. Etter eksamen jobbet hun som vit.ass. ved universitetet i Oslo noen år, avbrutt av to utenlandsopphold. I 1972 kom hun til Tromsø sammen med sin mann, som er professor ved IMR. Da hadde de akkurat fått sitt tredje barn. For to år siden hadde de et nytt opphold i utlandet.

Anne Skancke var stipendiat ved IMR en tid før hun fikk den stillingen hun nå har.

Du tok reallinja ved gymnaset. Selv i dag velger de fleste jentene språk- og samfunnsfaglinjene. Merket du noen negative holdninger fra lærere da du gjorde dette valget?

Det er sant at jentene vanligvis ble oppfordret til å velge språklinj, selv om de selv hadde lyst til noe annet. Det ble begrunnet med at jenter ofte fikk problemer med matematikk og fysikk. Dette synes jeg er en litt farlig holdning.

Kan du si noe mer om jenters forhold til realfag?

Statistikken viser kanskje at guttene gjennomsnittlig gjør det bedre enn jentene i matematikk og fysikk, f.eks., men det kan ha mer dyptliggende årsaker. Vi jenter blir kanskje «lært opp til» en annen holdning til realfag fra vi er små, dessuten tror jeg at en del av grunnen kan være den relativt dårlige realfagsundervisningen som gis i grunnskolen. Lærerskolene gir en grundigere undervisning i humanistiske fag, det er også flere kvinner som underviser i grunnskolen enn menn, slik at jentene kanskje føler at humanistiske fag er mer relevante for dem. Dette kan jeg selvsagt ikke si noe sikkert om. Det er i allefall veldig vanskelig å påstå at det er «biologiske» årsaker til at jenter skulle egne seg dårligere enn gutter til å studere realfag.

Tror du det er viktig for rekrutteringa at det finnes kvinner innenfor de ulike fagområdene, — altså at det er mulige kvinnelige identifikasjonsobjekter?

Ja, det vil jeg tro. Vi kan bare ta mitt område som eksempel. Vi har hatt store kvinnelige kjemikere, f.eks. Madame Curie,

og en av de første kvinnelige professorene i kjemi i Norge var kvinne. Kvinner ser dermed at det ikke er et helt irrelevant område for dem å velge. Jeg ser heller ikke bort fra at det kan ha en del å si at kvinnelige realfagsstudenter har kvinnelige lærere.

Som eneste kvinne i fast vitenskapelig stilling på IMR, har du gjort deg noen tanker om hvorfor det er slik?

Vi må vel se det på bakgrunn av det som ble sagt om kvinner og realfag. Det er såpass få som studerer disse fagene, og det er svært sjelden at det er kvinnelige søkere når stillinger lysles ledige.

Men likevel er det prosentvis flere kvinnelige realfagsstudenter enn det er ansatte. Det må da være en årsak til det?

Jo — i stipendiatperioden som brukes til å kvalifisere seg i, er det mange av kvinnene som har familieforpliktelser. Man har ansvar for hus og hjem samtidig som man skal jobbe vitenskapelig. Dette gir nok kvinner et handikap, og dette er vel en av de viktigste årsakene til at så få kvinner har gjort karriere. Det ideelle ville derfor være om menn og kvinner kunne dele likt på omsorgsarbeidet. I praksis blir det likevel oftest kvinnen som har hovedansvaret, selv om han er flink til å «hjelpetil». De fleste kvinner opplever at menn ikke ser hva som skal gjøres i et hjem.

Du har selv 3 barn, og har likevel «gjort karriere», som det heter. Man unngår ikke å bli litt imponert når man hører om slike kvinner...Hvordan har du greid det?

Den eldste ble født en stund etter at jeg var ferdig med hovedfag, så jeg hadde halv stilling som vit.ass. den første tida. Ellers har vi alltid hatt dagmamma som har kommet hjem til oss. Den minste har dessuten vært i barnehage. Så det har gått ganske bra, vil jeg si.

Tror du at din karriere ville sett anderledes ut hvis du ikke hadde barn?

Det er vanskelig å si — men en ting som folk ofte glemmer er at det ikke går an å jobbe med vitenskapelig arbeid hele døgnet. Det er ofte avslapning å arbeide med unger! Man låser seg ikke så lett i bestemte tankebaner, jeg merker godt forskjellen fra før jeg fikk barn. Men man skal selvfølgelig ikke underslå at barn kan ta veldig mye tid, av og til —

f.eks. under sykdom.

Føler du det som problematisk å være eneste kvinne i et slikt mannsdominert miljø?

Egentlig ikke, hverken kollegialt eller faglig. Her tror jeg det er en vesensforskjell mellom realfag og humanistiske-samfunnsvitenskapelige fag. På et seminar som Likestillingsutvalget hadde i fjor snakket professor Harriet Holter om problemet kvinner hadde med at de måtte kvalifisere seg dobbelt, — både på eget fagområde, f.eks. kvinneproblematikk, og på et «manneområde» for å nå fram i bedømmelseskomiteene hvor det nesten bare satt menn. Innen realfagene finnes det ikke et slikt «manne- og kvinne»-område. Man kan ikke lese en kjemisk artikkel og si hvilket kjønn forfatteren er av. Problemet elimineres på den måten litt hos oss, barrieren er å komme inn i faget!

Universitetet i Tromsø har vedtatt å ta i bruk moderat kjønnskvoteing, og i visse tilfeller ta i bruk radikal kjønnskvoteing. Dine kommentarer til dette?

Jeg tror ikke på radikal kjønnskvoteing, prinsipielt mener jeg at vi ikke skal gjøre det samme mot menn som de før har gjort mot oss. Det er å skru tida tilbake. Jeg er også redd for at den moderate kjønnskvoteingen kan bli misbrukt ved at sympatier og antipatier kan gjøre seg gjeldende. Jeg har likevel forståelse for at moderat kvoteing kan være viktig innenfor enkelte fag, f.eks. filosofi, hvor det har faglig betydning at kvinner og menn tenker forskjellig. Slikt vil som sagt ikke slå ut i realfagene.

Men ut fra det vi allerede har sagt om at kvinner kan ha problemer med å kvalifisere seg på samme linje som menn, og at det er viktig at jenter har identifikasjonsobjekter innen faget — hva da?

Jo, jeg er klar over at det er noe i det, men jeg vil heller gå inn for at den som har hovedansvaret for omsorgen for barn eller gamle fikk utvidet stipendiatperioden sin. Det kan kanskje være en fare for at vedkommende ville gå lei, men man bør være klar over at stipendiatårene egentlig er den beste tida mht. muligheter til vitenskapelig fordypning. Senere følger det mer undervisning og andre forpliktelser!

No plantar kvinna

Halldis Moren Vesaas, ORD OVER GRIND, 1966

No plantar kvinna i verda eit tre. På lene liksom ein som bed ligg ho blant restene etter dei mange som stormen har broti ned. Påny må ho prøve, om ein gon eitt får vekse seg stort i fred.

Ho opnar molda og reider eit rom for røtene, fine som hår, så dei kan få feste og finne ned dit livsens straumar går. Plante eit tre er å bygge ein veg fram gjennom mange år.

Ein draum om det fullvaksne treet står som ein kvelving bjart av blomar og lauv over kvinna, som klappar så fast og vart mold inntil røter, og vonfull tel kvar knopp som skal breste snart.

Da dirrar treet, og handa som held det, og grunnen der det er fest. Kva er det? Skalet kring kjerna av mørker i djupet, som brest?

Ho set dei utspilde hender mot molda som ville ho tvinge til ro den trugande dirring. Å jord, ver still, ver still, så mitt tre får gro!

6 kvinner...

Overgang fra side 6

konkurransen med andre utadvendte aktiviteter?

Gerd: Nei, så avgjort ikke. Det viser seg at det er kvinnene på ISL som har mest forståelse for at utadvendt-

het og populærvitenskap er viktig. Mennene prioriterer her som andre steder heller meriterende prosjekter, dvs. prosjekter som økte sjansene for faglig avansement.

S.A.: Støtter de mannlige kollegaene opp om tiltaket?

Gerd: Vi møter nok en del motstand i

form av ironisering og spydigheter. Motstanden gir seg også uttrykk ved at de er fraværende ved slike anledninger, men unntakene finnes, heldigvis.

S.A.: Vikersund-seminaret assosieres gjerne med dere —

Gerd: Ja. I fjor tok vi initiativ til et arbeidsseminar om kvinnellitteraturforskning som ble holdt på

Vikersund. Det kommer deltakere fra hele landet, og vi får støtte fra NAVF. I år var det i Drøbak, og det munnet som kjent ut i den alternative litteraturprisen til Matha Tikkanen.

Jeg vil understreke at seminaret er et intensivt arbeidsseminar og kom i stand som en reaksjon mot store konferanser som i de aller fleste tilfelle gir lite utbytte.

S.A.: Så nå har dere funnet deres

faglige arbeidsfelt og -form?

Gerd: Hadde det bare vært så enkelt. Problemet er jo at vi får et slags dobbeltarbeid også her. Vi må beherske mannlitteraturen på lik linje med mennene. Kvinnelitteratur og -teori kommer så i tillegg. De mannlige kollegaene, derimot, synes de har nok med de mannlige forfatterne og de dominerende teoretiske problemstillingene, og føler tilsynelatende ikke noe press til å trekke inn våre perspektiv.

Fagleg motstandskamp i Chile

HVA HAR SKJEDD?

Like etter det fascistiske militærkuppet i Chile, 11. sept. 1973, blei det chilenske LO CUT forbode. Nokre av fagforbunda fekk lov til å eksistere, men aktiviteten deira blei regulert etter lovdekret 198 frå desember 1973. Ifølge dekretet blei val på fagforeiningsleiarar forbode, og dei som var valt før 11 september (og som ikkje allereie var fengsla) fekk forlenga mandatet på ubestemt tid. Ved tomme plassar skulle eldste arbeidar innsettas, og dersom han var uakseptabel for regimet kunne arbeidsministeren peika ut fagforeiningsleiarar direkte. Fagforeiningsmøter måtte meldast til politiet to dagar i forvegen, og dagsorden framleggast. På desse møtene kunne arbeidarane berre behandla saker av informativ og administrativ karakter, lønnskrav og streike aksjonar var ulovlege tema. Streikeretten mista arbeidarane 4. okt. 1973.

FAGRØRSLA BLEI ALDRI FASCISTISK

Juntaen sin framgangsmåte for å bryta makta til den faglig organiserte arbeidar-klassen var altså:

- gjennom fengsling og drap å fjerna dei mest framstående venstreorienterte tillitsmenn.
- gjennom forbodet mot CUT og dei fleste fagforbunda å hindra samordning av den faglege kampen.
- Ved å hindra val på og ved direkte innsetting av junta-venlege tillitsmenn.
- Ved å illegalisera dei viktigaste formene for fagleg aktivitet.
- Ved å oppretta nye fascistiske forbund og så forsøka få dei gamle forbunda til å gå opp i dei nye.

Desse tiltaka lamma kampkrafta til den chilenske fagrørsla i mange år etter kuppet men juntaen greidde aldri å skapa ei fascistisk fagrørsl. Her skal eg komme inn på to av grunnane til at juntaen mislukkast med det.

Det kristelegdemokratiske

partiet PDC var passive støtte spelarar til kuppet, og kristelegdemokratiske fagforeiningsleiarar blei ikkje reinska ut av fagforeiningsapparatet. Etter kvart som juntaen sin økonomiske politikk (superliberalisme a la Milton Friedman) ramma heile arbeidarklassen og store delar av mellomlaga har kristelegdemokratane utvikla ein klårare opposisjon til regimet. Her må ein minna om at PDC, søsterpartiet til Kristeleg Folkeparti, var Chiles største parti med 26 % av røystene ved kommunevala i 1971 og ved val til fagforeiningsleiarar innan CUT i 1972 sympatiserte ca. 27 % av dei valte med PDC.

Men meir fatal for juntaen var det at han ikkje hadde greidd å reinska ut alle venstreorienterte frå dei legale forbunda.

Våren 1978 var dei legale restane etter CUT delt i to grupper: IO gruppa: Fagforbund dominert av kristelegdemokratane.

7 gruppa: Fagforbund dominert av venstreorienterte, dvs folk som politisk høyrde heime i eit av dei partia i den fronten som støtta tidlegare president Allende.

NY GIV FOR FAGRØRSLA OG ENDA STERKERE UNDERTRYKKING

1. mai 1979 var det for fyrste gong på 5 år demonstrasjonar i hovudstaden Santiago, og i juli/august aksjonerte 9500 arbeidarar i koppargruva Chiquicamata før høgare løn.

Midt i denne faglege reaktiveringsperioden danna tillitsmenn frå 7 gruppa saman med to av leiarane frå 10 gruppa det Nasjonale Koordineringsrådet for Fagforeiningar CNS. Svaret på denne faglege reaktivering kom 19. oktober då innanriksministeren annonserte forbod mot dei 7 forbunda som hadde vore drivkrafta bak danninga av CNS. Den 28.

oktober fulgte regimet opp med ei ny lov, Codigo del Trabajo, «Arbeidslova». I følge denne lova mista alle statstilsette, ca. 400 000 retten til å organisera seg og alle eksisterande fagforeiningar skulle oppløysast. Arbeidsministeren annonserte dei fyrste vala på faglege leiarar sidan kuppet, men berre personar som oppfølge fylgjande krav var valgbare:

- aldri hadde vore medlem av eit politisk parti.
- dei siste 10 år aldri hadde hatt faglege verv eller vore kandidat til slike verv.
- hadde arbeide i minst 5 år på same plassen og gjennomgått juntaens tillitsmannskule.

Valet vart kontrollert av sekringspolitiet og dei valte måtte avlegga ed til juntaen.

INTERNASJONALISERING AV DEN FAGLEGE MOTSTANDSKAMPEN

Men dette valet ramma også juntavenlege element i fagrørsla. Slike element tok i samarbeid med den kristelegdemokratiske fagforeiningsfolk kontakt med fagorganisasjonen i USA, AFL-CIO og bad dei aksjonera. Dette førte til at den regionale avdelinga av Frie Faglege Internasjonale for Amerika, ORIT vedtok full transportboikott av Chile frå januar 1979. Det norske LO er medlem av FFI som har sosialdemokratisk farge.

Juntaen reagerte med ei oppfordring til nasjonal einskap mot «det internasjonale faglege diktaturet som set statens suverenitet i fare». Denne nasjonalistiske aksjonen mislukkast og juntaen forstod no at dei hadde gått for langt mot dei som hittil hadde akseptert regimet. Dei kom med visse tiltak for å pynta på Arbeidslova, mellom anna skulle det bli lov å føra kollektive lønsforhandlingar, og det blei også lovd ein liberalisering av heile fagforeiningslovverket.

Det ser ut til at desse lovnadene frå juntaen si side var nok til å få kristelegdemokratane i 10 gruppa til å trekka oppfordringa om transportboikott av Chile tilbake. Dette førte til at ORIT på eit møte i Washington i januar 1979 stadfesta resolusjonen om transportboikott, samstundes som dei vedtok å utsette han. Vidare kravde ORIT at juntaen måtte oppheva Arbeid lova og innføre fulle faglege rettar.

Då CNS var samla til sitt fyrste landsomfattande møte i mars i år kom det melding om at den Internasjonale Transportføderasjon hadde oppfordra alle medlemsorganisasjonene sine til å setta i gang boikott av regimet i Chile. I Norge førte dette til at Norsk Transportarbeiderforbund gjennomførte ein transportboikott av Chile frå 9/16 september i år. Den mektige trusselen om full boikott ser ut til å ha blitt kokt ned til aksjonar av meir symbolsk akarakter.

HVA SLAGS ENDRINGAR I JUNTAENS POLITIKK?

Så kan ein spørje seg om boikott trusselen førte til endringar i juntaen sin politikk overfor dei fagorganiserte. I det forslaget til nye fagforeiningslover som vart

Gina Santibanez frå MIR var ein av talarane på Chileaksjonen sitt møte i Folkets Hus på 6-årsdagen for kuppet 11. sept. 1979.

studentane. I ei tid då dei politiske partia er illegale ser den faglege kampen ut til å kanalisera mykje av motstanden mot juntaen.

Dette er bakgrunnen for at Chileaksjonen i Norge har trappa opp det faglege støttearbeidet og 1. mai i år blei det samla inn pengar til CNS, det Nasjonale Koordineringsrådet for Fagforeiningar. Solidaritetsarbeidet må fortsetta til fascismen er fjerna og det chilenske folket kan nytta fruktene av sitt eige arbeid.

STØ SOLIDARITETS-ARBEIDET STØ CHILEAKSJONEN

Harald Myrás

Konsekvenser —

Overgang fra side 4

plasshensyn vil jeg imidlertid begrense meg til å si at slik den økonomiske situasjonen pr. i dag er for SiT (særlig boligavdelinga), finner jeg det riktig å fastholde at studentene ikke bør kjempe for å få flertallet i styret.

KONKLUSJON

- Studentene (gjennom allmøte og studentutvalg) bør prioritere arbeidet i SiT betraktelig høyere enn hva som har vært tilfelle særlig de to siste årene.
- Studentrepresentantene i styret for Studentsamskipnaden i Tromsø bør engasjere seg i planlegging og framdrift av nye velferdstiltak. Med andre ord: Studentene har mye å tjene på at vi blir deltakere i — og ikke bare tilskuere til (som en vesentlig del av vår funksjon i styret har vært etter -75), nye velferdstiltak.
- Studentene i samskipnadsstyret bør i rimelig grad få kompensert for tapt studieprogresjon i form av en viss økonomisk godtgjøring. Det arbeidet som jeg mener studentenes interesser tilsier at vi nå går inn i SiT og gjør, vil være av en slik størrelsesorden at jeg finner det ikke gjennomførbart uten kompensasjon.

Tromsø, 04.10.79

Per Arnold Dyrkoren

INTERNASJONALT STOFF · INTERNASJONALT STOFF

Kampen mot atomkraft i Tyskland

Kampen mot atomkraft var tema på et møte på Prestvann Studentkafe 24/9. Arrangør var Studentutvalget og delegatgruppa til NSU.

To representanter fra anti-atomkraftbevegelsen (anti-AKW) i Vest-Tyskland hadde med videokassetter med opptak av fjernsynsfilmer fra de store protestaksjonene mot atomkraft i Tyskland i sytti-åra.

Filmene avslørte en utrolig politivold, hvor styrker på over 1000 politifolk ble satt inn mot menneskemengdene. En av filmene viste demonstrasjoner anti-AKW hadde i Wiel i 1976, hvor politiet brutalt fjerna demonstrantene fra okkupasjonsområdet gang på gang. Wiel ble likevel et symbol til slutt — demonstrantene inntok byggeplassen om og om igjen, og i 1977 ble det erklært byggestopp.

Filmene ga et bilde av de metodene politiet i Vest-Tyskland brukte for å fjerne demonstrantene — vannkanoner med og uten kjemikalier, tåregass fra politi på bakken, tåregassgranater sluppet fra helikopter, slag og spark. Det mest voldelige sammenstøt i anti-AKWs historie var Gronde i mars

1977, der 1000 mennesker ble skadd.

Vi fikk også se at den brutale volden fra politiets side førte til at demonstrantene utstyrte seg med forskjellig forsvarsutstyr, som gassmasker, hjelmer og skjold. Resultatet av dette var igjen enda hardere oppførsel fra politiets side. Vi fikk med andre ord ei klar opptrapping av voldsbruk, og den opprinnelige ikke-voldsstrategien i anti-AKW ble svekka.

Det har ført til at bevegelsen i den seinere tid har forsøkt å gå tilbake til mer fredelige aksjonsformer, med demonstrasjonsmarsjer, under-skriftsaksjoner, gateteater o.l.

Filmene ga også et inntrykk av hvordan det tyske etablissement forsøker å svekke atomkraft-

motstanderne ved å bruke rettsapparatet mot utvalgte enkeltpersoner og ved forsøk på å splitte bevegelsen i en respektabel og en ekstremistisk, terroristisk del.

De to tyske miljøaktivistene som presenterte filmene hadde dagene før vært i Alta. De hadde med seg rykende ferske opptak fra situasjonen i Stilla, blant annet fikk vi se borgervernets møte med demonstrantene.

Kampen for å bevare Altaelva der sivil ulydighet står sentralt gjør erfaringene fra den tyske miljøbevegelsen viktige også i Norge. Det var derfor synd at ikke mer enn 35 personer hadde funnet veien til Prestvann denne kvelden.

SIVIL ULYDIGHET OG BRÜTAL POLITIVOLD

IRLAND

Den katolske kirka og kvinnenes stilling

For de som ikke allerede måtte ha vært klar over det, må vel alt oppstusset omkring pavens besøk i Irland nylig ha demonstrert at den irske befolkningen i alt overveiende grad er katolikker. Også den katolske kirka opererer med sine «96 %», men i motsetning til de 96% i den norske statskirka, er de fleste irske katolikker aktive medlemmer av kirka si. Folk flest går f.eks. i kirka i alle fall hver eneste søndag, gjerne oftere! Stat og kirke er formelt adskilt, men den irske grunnloven slår fast at det må tas hensyn til den katolske kirkas særegne stilling i landet. Og den katolske kirka blir så absolutt tatt hensyn til på alle nivåer i irsk politikk og samfunnsliv.

Den katolske kirkas sterke stilling har særlig fått konsekvenser for irske kvinner. Hele samfunnet er innretta på å tilpasse og holde kvinnene fastlåst i den tradisjonelle kvinneverdenen kirka har tilskrevet dem som hustru og mor. De fleste kvinner slutter i yrkeslivet når de gifter seg og får barn. Og det dreier seg ikke her om et kortere eller lengre opphold mens barna er små, for det er meget vanskelig å drive familieplanlegging i Irland. Den katolske kirka godtar som kjent ikke «kunstige» prevensjonsmidler, hvilket innebærer alle de effektive prevensjonsmidlene som finnes i dag: p-pillen, spiralen og kondomet. I Irland tillates ikke disse avertert og omsatt. (Et «test case» for Høyesterett i 1972 fastslo dog enkeltpersoners rett til å importere prevensjonsmiddel til eget forbruk). Muligheten for abort eksisterer ikke i det hele tatt i Republikken. Heller ikke i Nord-Irland. Hvis man nå likevel skulle bestemme seg for å fortsette i yrkeslivet etter å ha fått barn, har man den nette sum av 814 (!) barnehageplasser i hele landet å velge mellom. (Folketallet i Republikken er ca. 3,5 mill.). Det skal her i rettfærdighetens navn nevnes at ungene begynner på skolen allerede i 4-5 årsalderen. Det er kanskje unødvendig å nevne at skattereglene heller ikke oppmuntrer gifte kvinner til å fortsette i yrkeslivet. I denne

situasjonen forventer man en meget kort yrkeskarriere for de fleste kvinner, og bruker det for å legitimere forbigående av kvinner ved ansettelse og opprykk.

Det er paradoksalt nok innafor den katolske kirka sjøl at en sannsynligvis finner flesteparten av de kvinnene som tar sikte på en livslang yrkeskarriere. Jeg tenker her på nonnene, som spiller en viktig rolle særlig innafor helse- og utdanningssektoren. Nonnetilværelsen har faktisk opp gjennom tidene vært en av de få mulighetene irske kvinner har hatt til akademisk og intellektuell utfoldelse. Det er derfor ganske betegnende at en av de mest sentrale skikkelsene i irsk kvinnebevegelse, og den som leder an når det gjelder kvinneforskning er en nonne og universitetslektor i historie ved University College, Dublin! Sister Benvenuta. Men det er nok dessverre helst når det gjelder reproduksjon av den tradisjonelle kjønnsrollemønsteret at nonnene spiller sin vesentligste rolle. Den katolske kirka har kontroll med skoleverket i Irland, og nonner står i stor grad for undervisninga.

Hva kan det så komme av at katolismen har et slikt grep om den irske befolkningen? Det er det ikke så helt greit å svare kort på, men en viktig faktor er at under engelskmennenes iherdige forsøk på å utslette irsk språk og kultur, ble den katolske religionen

Soldater, piggetråd og sekterisme i nord

Problemet Nord-Irland er uomtvistelig et resultat av britisk imperialisme. Problemet spesielle karakter: den konflikten man står ovenfor i dag, har sin bakgrunn i den måten Ulster ble kolonisert på på 16-hundretallet.

England gikk her bevisst inn for å befolke provinsen med sine egne folk. Den irske befolkninga ble fordrevet fra den beste jorda, som ble konfiskert og leid ut billig til engelske og skotske bønder som kom over i stort antall. Resten av Irland ble i stor grad kolonisert gjennom engelske adelige som skaffet seg landeieendommer der. Disse godseierne levde av å leie ut jorda til irske bønder, men bodde som oftest selv i England. Den irske befolkninga i Ulster fikk altså en adskillig mer synlig og håndgripelig «fiende» i form av engelske og skotske bønder som kom og overtok jorda deres. Denne såkalte «Ulster plantation» planta det hat og den antagonisme som siden har rådd mellom de to befolkningsgruppene.

det eneste uttrykk for irsk identitet man kunne klamre seg til. Katolikken ble ikke forfulgt i den direkte utøvelse av religionen, men gjennom såkalte «penal laws» ble de fratatt all sosial og politisk innflytelse i sitt eget land. Det å være katolikk kom dermed til å bli uttrykk for opprør mot engelsk herredømme og kolonivælde. Det utviklet seg en sammenfletting av katolisme og nasjonalisme/republikanisme som har spilt en betydelig rolle i irsk historie, og som er sterkt levende også i dag.

Når man i dag snakker om en konflikt mellom katolikker og protestanter, er det viktig å forstå hva betegnelsene innebærer. Det er selvsagt ikke en religionskonflikt som sådan det dreier seg om. Katolikk/protestant i nord-irsk sammenheng impliserer hver en helt bestemt sosial, kulturell og politisk bakgrunn og tilhørighet. Og i den situasjonen som rår, blir man plassert i en av disse båsene enten man vil eller ikke.

Nord-irske protestanter nærer en grenseløs frykt for å bli innlemma i Republikken. Enkelte vil hevde at dette er forståelig bl.a. ut fra en del av de tingene jeg har vært inne på i foregående artikkel. Jeg kan vanskelig se at en slik argumentasjon holder, da nord-irsk protestantisme ikke ligger noe tilbake for katolisismen når det gjelder å være puritansk og konservativ. Man har bl.a. sørget for å holde provinsen utenfor britisk lovgivning mht. skilsmisse, abort og homoseksualitet. Det som imidlertid står fast, er at det katolske mindretallet har vært ekstremt undertrykt og levd som annenrangs borgere i Nord-Irland. Dette forsøkte den borgerrettighetsbevegelsen som ble danna i 1968 å rette oppmerksomheten mot. Som vi alle kjenner, utløste dette voldsomme opptøyer.

Det er i år 10 år siden britiske tropper rykket inn i Nord-Irland for å få «uroilighetene under kontroll». Troppene befinner seg fremdeles der, og provinsen har siden 1972 vært direkte underlagt britisk styre. Tilstandene i dag virker noe roligere, iallfall på overflata. Det er ikke lenger jevnlig massedemonstrasjoner som ender i konfrontasjon med politi/soldater. Det er ikke lenger så ofte at offentlige bygninger o.l. går i lufta, eller «forflyttes» som

folk i Nord-Irland kaller det. Man har naturlig nok utvikla en egen ironisk, ofte makaber humor for å overleve i all elendigheta. For trasige tilstander er det. Større byer, Derry og i særdeleshet Belfast ser ut som utbomba piggetrådvaser. Panserbiler full av soldater med maskingeværmunninger pekende i alle retninger patruljerer hele tida gatene. Folk blir stadig vekk stoppa og forhørt, biler gjennomsokt osv. Det skal lite til for å bli arrestert, og med dekning i såkalte anti-terroristlover kan man holde folk i varetekt i det uendelige uten lov og dom. Amnesty-rapporter har dessuten påvist bruk av tortur ved disse «forhørsentrene» som arrestantene blir innbragt til. Soldater, piggetråd og kroppsvistastjoner er en del av den nord-irske hverdagen. Belfast sentrum er f.eks. avsperra. Man kan ikke slippe inn uten gjennom spesielle «check points» hvor det alltid står soldater med usikra maskingevær retta mot deg mens du blir undersøkt av politiet. Forretninger, puber o.l. har dessuten ofte egne sikkerhetsvakter.

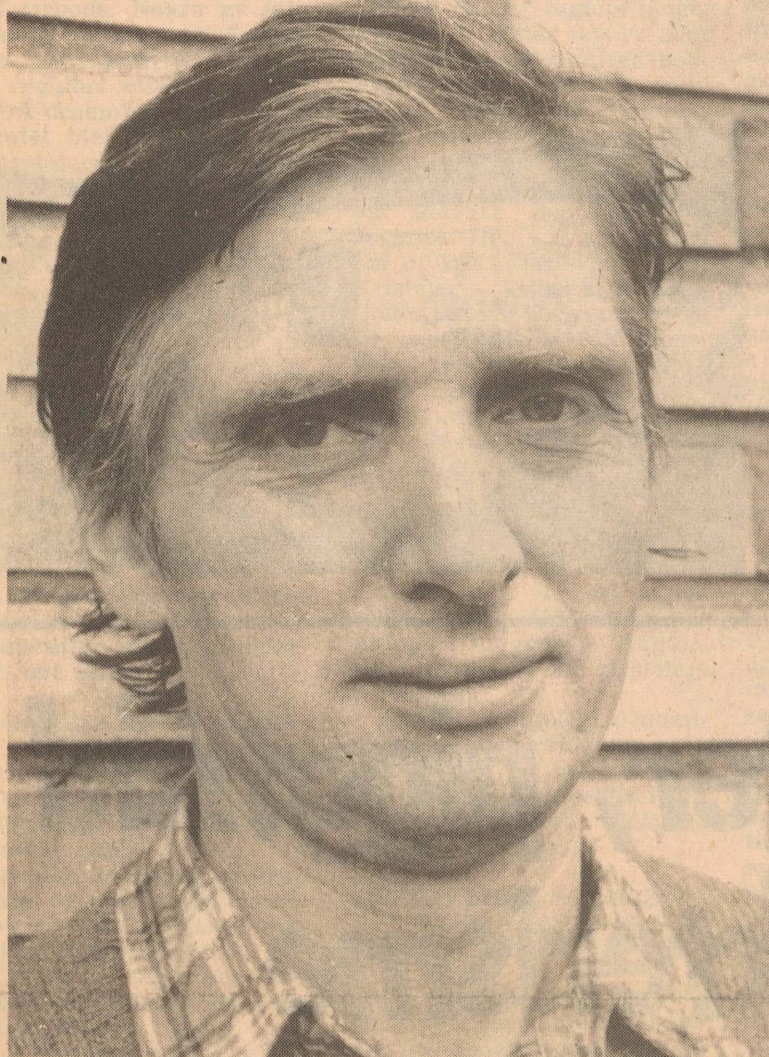
De to folkegruppene lever i adskilte ghettoer, med ytterst lite samkvem seg imellom. Det skal uhyre lite til for å få alt sekterisk hat, fanatisme og fordommer som ulmer under overflata til å slå ut i åpen vold. Det er dette håpløse problemet man står igjen med, også den dagen engelskmennene er drevet ut av Nord-Irland.

Er bosetningsmønsteret i N-Norge konsolidert

OG HVA BETYR DET I SÅ FALL?

— Ved Anne Grethe Flakstad —

Ottar Brox: Avfolkning er ikke lenger en aktuell problemstilling i Nord-Norge.

Mandag og tirsdag 1. og 2. oktober ble det årlige høstseminar i samfunnsplanlegging avholdt i Tromsø av Universitetet. Hovedtema denne gang var bosetningsmønsteret i Nord-Norge. Ottar Brox sine forelesninger begge dager ble toneangivende for hva debatten og diskusjonen i gruppen skulle dreie seg om. Første dagen ble det stilt spørsmål ved om det er grunn til å tro at det nord-norske bosetningsmønsteret nå kan sies å være konsolidert. Andre dagen tok han for seg bosetningsmønsteret i lys av utviklingen i yrkesstruktur og maktfordeling.

En klar demonstrasjon av de mange fallgruber det er med å forene forskning med praktisk politikk, fikk en klart første dagen. Flere talere var urolig for at Brox sin konsolideringshypotese skulle få politikere og departementsfolk til å tro at alt var såre vel med bosettingen i Nord-Norge, og at det ikke trengtes distriktsutbyggingsiltak lengre. Og andre — representanter fra Finnmark og Nordland — syntes slett ikke at bildet Brox tegnet av situasjonen, stemte for deres fylker. De var redde for at samme modell for samfunnsutvikling ville bli stilt opp som mål også for de to andre nordnorske fylkene. Det kom også fram at undersøkelsen som Brox bygde sine konklusjoner på, foreløpig bare var utført i Troms. Brox konsolideringsteori går som kjent ut på at det ikke lengre er aktuelt å tale om noen direkte avfolkningstrusel for de nordnorske bygdene. De store investeringer i infrastruktur (veier, skoler osv.) har gjort det tillokkende å bo i utkantene, og samtidig gjort det mulig å pendle inn til sentra for å ha arbeidet der.

Men andre dagen på seminaret ble også de mest åpenbare

negative sider av utviklinga berørt. Det var belastningen med pendlingen, den skeive kjønnsrolledeilinga og den marginale rolle som deltaker i bygdemiljøet som pendlerne fikk. Ottar Brox så ikke på pendlerne som storkapitalens reservearme, men som dens elitetropper som han uttrykte det. For mange pendlere ville 14 dager heime og 14 dager på boreplattform være langt å foretrekke foran ukependling.

Alt første dagen tok stipendiat Jan Einar Reiersen opp registreringsmessige sider av pendlerproblemet. Blant annet nevnte han at folketellingen for 1980 for første gang ville kunne registrere reell pendling i sitt fulle omfang etter metoder som er langt bedre enn tidligere. Stipendiat Sidsel Saugestad Larsen redegjorde for en undersøkelse i gamle Helgøy, nå Karlsøy, og fant flere trekk som er viktige når en skal planlegge tomter i kommunene.

Professor Jens Chr. Hansen var i sin forelesning første dagen også skeptisk til Ottar Brox sin framstilling av forholdene. Han kom blant annet inn på nedgangen i befolkningstilveksten (Les:

kvinnenes fødestreik (min bemerkning) som slår særlig sterkt ut for Nord-Norge nå. Tilveksten er redusert med 33% på få år, og dette vil snart få konsekvenser bl.a. i redusert antall lærerstillinger. Flere andre talere bagatelliserte problemet, men uten at de berørte hvordan en skulle møte utviklinga som vil føre til drastisk forskyvning i alderssammensetninga.

I det hele tatt ble kvinnenes forhold stort sett oversett av den mannsdominerte forsamlingen, da med unntak i at flere pekte på pendlingens negative virkning for kvinnens deltakelse i arbeidsmarkedet.

Noen hederlige unntak var det trolig i gruppediskusjonene. Iallfall var det det der jeg deltok Nils Aarsæther la der fram at obligatorisk kjøreopplæring f.eks kunne være et middel til å dempe kvinnenes isolasjon på landsbygda.

Men stort sett gikk analysene ut på et samfunn som bare består av menn. Framtida vil vise hvilke faktorer til eventuelle endringer som dermed er oversett, og som evt. gjør analysene dårligere også forskningsmessig.

Historieseinar i Sulitjelma:

Industrialisering og gryende arbeiderbevegelse i Nord-Norge

Historisk klubb i Tromsø arrangerte 7.-9. september seminar i Sulitjelma over temaet «Første fase i industrialiseringa og arbeiderbevegelsens framvekst i Nord-Norge». Seminaret ble arrangert i samarbeid med Nordland DH og Fauske AOF og det deltok over 50 historikere og andre interesserte.

SULITJELMA: GRUVEDRIFT OG KLASSEKAMP

Det viste seg å være et fornuftig valg å legge et slikt seminar til Sulitjelma. Gruvedrifta som ble starta opp her i 1890-åra var en viktig del av den industrireisninga som fant sted i landsdelen rundt århundreskiftet. Konfrontasjonen mellom arbeid og kapital var dessuten usedvanlig hard i Sullis, med kampen mot det berømte slavemerket og stiftelsen av fagforeninga på isen på Langvatnet i 1907 som høydepunkt.

Seminaret ga et innblikk i disse dramatiske åra, både gjennom innledninger, omvisning i Sulitjelma og besøk på gruvemuseet. Dette ga seminaret en lokal forankring som fungerte meget bra, ikke minst sosialt.

MYE UGJORT PÅ FORSK- NINGSPRONTEN

Seminaret representerte først og fremst et forsøk på å få en oversikt over hvor vi står i forskninga når det gjelder industrialiseringa og den gryende arbeiderbevegelsen i landsdelen. Resultatet av en slik sjølransakelse var vel ikke særlig overraskende for deltakerne. Det ble klart slått fast at våre kunnskaper om denne viktige perioden av nord-norsk historie er svært mangelfulle.

Det finnes lite eller ingen ting i oversiktsverker over landsdelens historie eller i fagbevegelsen og partienes historieskrivning. Stoff om dette emnet er dessuten så og si systematisk utelatt i bygdebøkene, sjøl der disse er skrevet av personer med tilknytning til arbeiderbevegelsen.

Dette forholdet til arbeider-

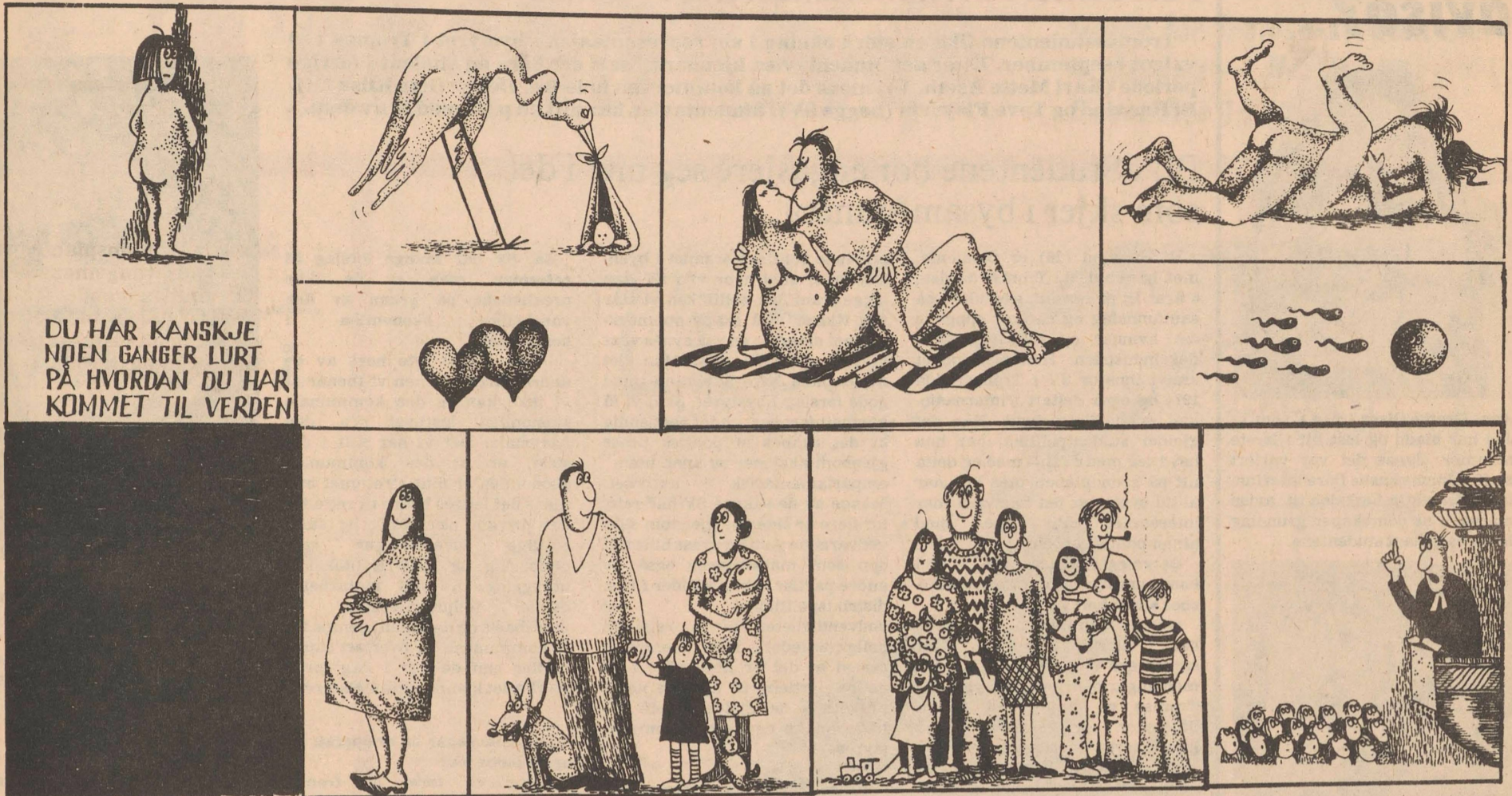
klassens historie i nord ser nå ut til å være i ferd med å endre seg, noe seminaret i seg sjøl også representerte ei markering av. Dag skogheim, som deltok i Sulitjelma, har i de siste åra utført et viktig arbeid med sine bøker om den nord-norske arbeiderbevegelsens pionerer og sin innsamling av arbeiderminner. Vi har fått en del hovedfagsoppgaver med tilknytning til industrireisninga og arbeiderklassens kamp og organisering.

Opprettinga av et Arbeiderbevegelsens Arkiv for Nord-Norge er også en viktig begivenhet i denne sammenheng. Men det haster med å få fart i arbeidet, mye viktig kildemateriale er alt gått tapt, og veteranene som var med på anleggene og i gruvene er i ferd med å dø fra oss. Seminaret i Sulitjelma ga inspirasjon til en intensivering av innsatsen på dette viktige forskningsfeltet.

Fana til en av fagforeningene som ble stifta på isen på Langvatnet i 1907.

Til deg som undrer

DU HAR KANSKJE
NOEN GANGER LURT
PÅ HVORDAN DU HAR
KOMMET TIL VERDEN

Om du lurer på noen av disse tingene som bildene tar for seg, kan du delta på et Seminar om ulike sider ved prevensjon og seksualitet som Opplysningsgruppa for prevensjon og seksualitet arrangerer utover i høstsemesteret.

Vi er interessert i nye

medlemmer som er opptatt av forskjellige spørsmål i forbindelse med samliv, seksualitet og prevensjon. Seminaret er primært ment som et skoleringsseminar for eventuelle nye medlemmer, men er åpent for alle interesserte./

Vi har allerede tatt for oss et

tema: «Hva betinger seksuell adferd – Seksuelle uttrykksformer?», hvor Berthold Grünfeldt var innleder.

Neste tema: «Homofili», innleder er Per Kristian Roghell. De følgende gangene vil vi blant annet ta for oss:

–Prevensjonsmidlene

–Abort og kjønnssykdommer

–Ungdom og seksualitet

–Kristendom-prevensjon

–seksualitet

–Seksualitet/kvinneproblema-

tikk – Aud Blegen Svinland vil

være innleder

Tema, innledere, tidspunkt og

sted vil bli annonsert på de

forskjellige instituttene etter-

hvert.

Opplysningsgruppa for preven-
sjon og seksualitet
Postboks 977, Teoribygget
Kontaktpersoner: Anne Tollan
Ingegerd Aagenes og Kjell-Olav
Svendsen.

OVERGANGER — OVERGANGER — OVERGANGER

Kontor eller — OVERGANG FRA SIDE 2

ISV:

MANGE STUDENTER

Institutt for samfunnsvitenskap (ISV) er det institutt på universitetet som har flest hovedfagsstudenter med ca 100. Hovedfagssalen på Odd Berg-bygget, der instituttet holder til, har plass til 16 av disse studentene. Denne salen har telefon, men med så mange tilhørere er det ikke alltid like populært å benytte den. Resten av instituttets hovedfagsstudenter har valgt mellom å sitte på den store lesesalen på Odd Berg-

bygget sammen med grunn- og mellomfagsstudentene eller å flytte ut av huset og bort i Kjørbygget, der instituttet i høst har fått en ny lesesal med plass til 40 studenter. Dermed er også ISV blitt tvunget til å splitte opp hovedfagsmiljøet, med de klart negative konsekvensene dette har både faglig og sosialt.

Når det gjelder nøkler har ingen av studentene på Odd Berg nøkler som gir adgang til bygninga utenom den ordinære åpningstida. Studentene som sitter i Kjørbygget, har etter en del om og men, fått utlevert nøkler. De har også tilgang til telefon på eget rom.

Et vesentlig minus ved salen i Kjørbygget er imidlertid at den vil bli benyttet til å ta topper av universitetets eksamensavvikling! Studentene er blitt lovet at dette skal skje i begrenset utstrekning, men hva dette vil innebære gjenstår å se.

OGSÅ ANDRE ULIKHETER

Studentavisa har i denne artikkelen bare tatt opp en del av hovedfagsstudentenes totale arbeidssituasjon. Etter det avisa erfarer eksisterer det ulikheter også på andre felt enn den rent fysiske utforminga av arbeidsplassen. Dette gjelder blant annet

muligheten til kopiering og hjelp til trykking av hovedoppgaven. Etter studentavisas mening bør disse spørsmålene tas opp i de student- og universitetspolitiske organene. Målsettinga må være størst mulig grad av like vilkår for hovedfagsstudentene ved alle institutter.

Tromsømila —

OVERGANG FRA SIDE 2

Tromsø Lærerskole stod for arrangementet — noe de kan si seg vel fornøyde med.

Også byens firmaer bidro med ca. 150 premier som blei utdelt ved inntakst. Det var alt fra gavekort, klær, blomster, bøker, sportsutstyr og lunsj for to på restaurant. Premiene blei delt ut ved loddtrekning.

Tromsømila kan se framtid i møte skal en trekke slutninger etter dette siste arrangementet. Kanskje er muligheten der til å utkonkurrere både Oslo- og Trondheims-mila når det gjelder deltakere. Vi får se til neste år!

Geir — OVERGANG FRA SIDE 12

denne meldinga.

Du står for mange standpunkter som man vanligvis ikke forbinder med Høyre. Regner du deg for å tilhøre venstresida i partiet?

—Ja, det gjør jeg.

Men vi kan vel regne med at Høyre vil trekke i gamle kjente spor og at du vil føye deg inn under partipisken?

—Jeg tror generelt at folk har et feilaktig inntrykk av hva Høyre egentlig står for. De politiske standpunktene jeg har skissert her har stor oppslutning innafor Unge Høyre, men de har også etter hvert fått større gjennomslagskraft i Høyre. Når det gjelder partiisk, vil jeg selvfølgelig så langt det er mulig jobbe for at gruppa skal stå på en felles politikk. I spesielle tilfeller der gruppa kommer fram til standpunkt som er i strid med en grunnleggende overbevisning hos meg, forbeholder jeg meg retten til å stemme slik jeg sjøl mener er riktig.

Redaksjonen svarer

Plasshensyn tillater ikke noe uttømmende svar, derfor bare noen korte kommentarer.

Først til Toni's forslag om «noen elementærregler for journalistikk:»

Ta for deg siste nr. av Stud. avisa igjen (nr. 5), og du vil oppdage at innlegget slett ikke er noe intervju. Din misforståelse bunner seg vel i at jeg snakket med deg om Stud. samfunnets program for høsten. For å drive redelig journalistikk er det som kjent nødvendig å oppsøke kilden. Men det er ikke ensbetydende med at vi ikke har lov til å komme med vurderinger på redaksjonens vegne. Stud.

avisa er valgt på Sos.Fronts program og er ikke noe propaganda-organ for Stud.samf.

Forøvrig leser du svært så fordomsfullt. At vi karakteriserer mange av temaene som GJENGANGERE er vel ikke det samme som at de er kjedelige: i hvertfall ikke i vårt vokabular. Derimot så fremhever vi nettopp det vi synes er bra, nemlig de temaene som bryter med de gamle traverne (les: uten at de dermed er uaktuelle og kjedelige av den grunn).

Du forsøker med et polemisk poeng ved å insinuere at vi bevisst unnlot å forevise deg innlegget før det gikk i trykken. Som vi gjentatte ganger har forklart deg, holdt redaksjonen innlegget tilbake i 3 dager over fristen for innlevering til trykkeriet for

at du skulle få se igjennom det. Hadde du bare gitt beskjed om at du i mellomtida hadde flyttet — et godt stykke utafør byen — hadde nok den saken vært ordnet.

Ang. «mimregjengen» på talerstolen synes vi du mot sier deg sjøl. Du innrømmer jo at det er et problem at talerstolen domineres «av de gamle, skolerte talere.» Det er nettopp det vi også mente å påpeke. Og vi kan trygt tilføye: Det er i det hele tatt et problem for hele studentpolitikken og hele venstresida for den del. Enig?

for redaksjonen
Audhild Nedberg

P.S.
Forøvrig ser vi fram til møtet om humor i politikken.

Nytt Ulvetidende i salg!

Prøveperioden er slutt,
VI SATSER REGULÆRT!

Tema: Faller vårt ideologiske korthus sammen? (om myter og ritualer på venstresida.)

Ellers: om valget, om PØNK, om homofili, om alternativ produksjon, om Data-revolusjonen, om Alta m.m.

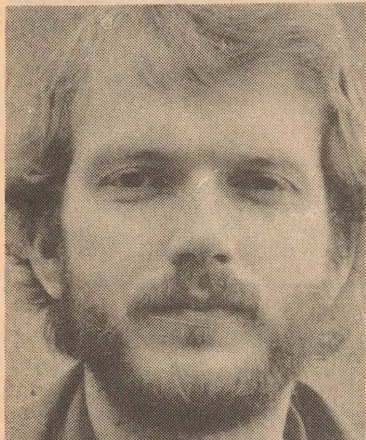
Selges i Narvesen og Bokkaføene.

For kontakt: Avsprosjektet, boks 2756, 5010 Møhlenpris

Leser du Student-avisa?

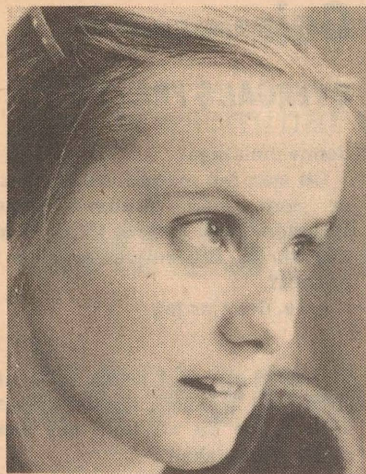

Anne Grethe Olsen (med 1. sem.)
Jeg har bladd og lest litt i første nummer. Synes det var variert stoff — kunne ønske flere leserinnlegg. En viktig funksjon til avisa må være at den skaper grunnlag for debatt blant studentene.

Martin Arne Andersen (samf. vit. grunnfag).

Jeg har lest og fulgt med i avisa siden jeg starta opp på ex.phil. Avisa bør ta opp ting som opptar studentene til daglig. Det vil aktivisere folk. Avisa bør også kjøre med leserinnlegg og debatt-sider — være organ for alle studentene, og ikke drive noen ensidig politikk.

Asa Stensvik (samf. vit. mellomfag)

Jeg har lest avisa siden jeg begynte å studere høsten '77. Avisa er på denne tida blitt bedre. Viktig at det er stoff som tar opp studentsituasjonen i Tromsø. Avisa bør prioritere studentpolitiske saker. Viktig å skape debatt/få opp interessen for student-politiske saker.

Bjørg Torgersen (med 1. sem.)
Jeg har hørt om avisa, men har ikke lest den. Skulle jeg likevel si noe, må det være mulighetene avisa gir for meningsytringer. Tror større reportasjer gjør en studentavis attraktiv.

Ny giv i lokalpolitikken?

3 studenter inn i kommunestyret i Tromsø

Tromsøstudentene fikk en sterk økning i sin representasjon i bystyret i Tromsø ved valget i september. Etter det Studentavisa kjenner til satt det bare en student i forrige periode (Kari Mette Åseth, V), mens det nå kommer inn hele tre. Det er Geir Riise (H), Bi Haavind og Tove Fløysvik (begge SV). Studentavisa har tatt en prat med to av dem.

Bi: «Studentene bør engasjere seg mer i det som skjer i bysamfunnet».

Bi Haavind (26) er Oslojente, men har studert i Tromsø de siste 6 åra. Bi er hovedfagsstudent på samfunnsfag og skriver oppgave om kvinner og fagbevegelse i fiskeindustrien. Hun har jobbet aktivt innfor SV i Tromsø sida 1974 og også deltatt i internasjonalt solidaritetsarbeid. Når det gjelder studentpolitikk, har hun nøydt seg med å følge med og delta litt på grunnplanet, men hun har alltid syntes at det har vært mer interessant å jobbe med almenpolitisk arbeid.

Betyr egentlig det som skjer i kommunestyret noe for studentenes situasjon?

—Den kommunale politikken har liten betydning for studentene som spesiell gruppe, men angår dem som innbyggere i Tromsø på linje med andre. Studenter er sjølsagt også interessert i hvordan denne byen skal utvikle seg. Vi rammes også av den elendige barnehagedekninga osv. Forøvrig mener jeg at studentene bør engasjere seg mer i det som skjer i bysamfunnet enn de gjør i dag.

Føler du at du kommer til å representere studentene?

—Nei, jeg føler ikke at jeg representerer studentene spesielt. Jeg anser det for min oppgave å føre partiets politikk ut i livet. I det ligger at vi ønsker å ta mer hensyn til vanlige folks interesser mot næringslivets profittbehov og kommunens perspektivløse dag til dag politikk. Men med vanlige folk mener jeg selvfølgelig også studenter.

Hvorfor deltar sosialister i bystyret?

Kommunestyret er det mest

offisielle politiske organet i byen. Det er et sted hvor vi i SV kan legge fram den politikken vi står for. Klarer vi å skape oppmerksomhet omkring en sak synes vi at vi har oppnådd noe. Men det nytter ikke bare å komme med gode forslag i bystyret. Skal vi få gjennomført noe, er det nødvendig at det skapes et politisk press gjennom aksjoner og anna utenomparlamentarisk aktivitet. Mange av de sakene SV har reist for flere år sida har gjennom slikt vedvarende politisk press blitt tatt opp som målsettinger også av andre partier. Dette gjelder f.eks. distriktspolitikken og nødvendigheten av å regulere boligmarkedet. Men fremdeles ser vi at det er liten vilje i de andre partiene til å gjøre noe i praksis, så det gjelder å «stå på» både innfor og utfor kommunestyresalen.

Så nå skal dere i kommunestyret reformere oss like inn i sosialismen?

—Nei, som sosialister tror vi ikke at vi kan forandre hele samfunnet gjennom parlamentariske organer. Mye av makta i Norge ligger fremdeles langt utfor de folkevalgte kontroll.

—Vi kan f.eks. se hvor maktesløst kommuniststyret står overfor nedleggelsen av klippfisketørkeriet i Tromsvik, som har fått DUF-midler, men som eieren vil legge ned på grunn av for liten lønnsomhet. SV vil allikevel reise slike saker i kommunestyret og kjempe for reformer som gjør at de folkevalgte får litt bedre kontroll over det private næringslivet.

Ja, SV har mange forslag til reformer, men er de ikke urealistiske på grunn av den vanskelige økonomien i kommunen?

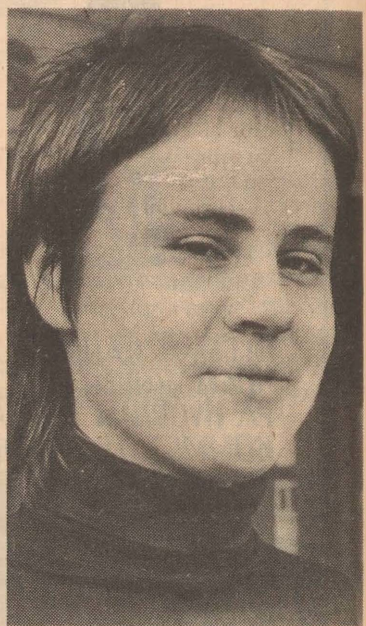
—Det får vi ofte høre av de andre partiene, men vi mener at vi ikke kan se den kommunale økonomien løsrevet fra den nasjonale. Det vi har sett i det siste, er at den kommunale økonomien er blitt strammet inn, mens det legges bedre til rette for det private næringsliv og store statlige investeringer som oljeboring og Alta-/Kautokeino-utbygging. SV vil motarbeide denne feilprioriteringa på landsbasis og dessuten kjempe for at kommunene får overført større midler enn de har i dag for å styrke det kommunale sjølstyret.

Spesielle saker du er opptatt av og vil jobbe for?

—Jeg vil først og fremst konsentrere meg om de sakene vi prioriterte i valgkampen: Flere daghjem og boliger og utbygging av kollektivtrafikken. Dessuten trygging og utvikling av nye arbeidsplasser i den grad det er mulig å gjøre noe med dette i kommunestyret.

Hvilke forventninger har du til arbeidet?

—Det virker litt skremmende. De formelle spillereglene i kommunestyret føles fremmed for nye folk, og jeg har dessuten hørt mange historier fra SV-ere om at stemminga kan være ganske tøff. Det hjelper at vi er ei gruppe på 5 og ikke minst at vi er tre jenter fra samme arbeidsplass (to

studenter og ei fra kontorpersonalet) som representerer SV. Vi fem har ulik bakgrunn og erfaringer fra fagforeningsarbeid, kvinnebevegelse og kommunalpolitisk arbeid.

Til slutt, hvordan ser du på mulighetene til samarbeid med andre partier?

—Vi venter oss i utgangspunktet ingen ting, men vil sjølsagt prøve å samarbeide fra sak til sak. Det kan også være nødvendig å inngå kompromisser for å få i gjennom noe. Erfaringer fra tidligere har vist at de vi oftest har stemt sammen med har vært Venstre og RV. Mange på Universitetet venter seg kanskje et nærmere samarbeid mellom RV og SV etter valget. Vi har jo mange felles saker, men måten å jobbe for dem viser seg ofte å være forskjellig. Selv om vi ofte vil stemme sammen vil vi sannsynligvis ikke utgjøre noen samlet politisk opposisjon.

Geir — venstrevridd Høyre-representant?

Geir Riise (24) kommer opprinnelig fra Brumundal. Han studerer medisin og har vært i byen bare litt over ett år. Geir har ganske omfattende politisk erfaring bak seg, blant annet sitter han i sentralstyret både i Unge Høyre og Høyre og er nestformann i Statens Ungdomsråd. Han har i tillegg vært aktiv i avholdsbevegelsen og jobbet 2 år som organisasjonssekretær i Motorvognførerernes Avholdsforbund.

Ut over dette, har du noen erfaring fra studentpolitikken?

—Liten, det øvrige politiske arbeidet jeg har deltatt i har tatt så mye tid at det har blitt vanskelig å engasjere seg studentpolitisk. Det eneste jeg har drevet det til på dette feltet er et forgjeves forsøk på å dra i gang et Moderat Studentforum, samt at jeg har deltatt på Instituttallmøter på Teoribygget. Hovedallmøtene har jeg ikke hatt kapasitet til å ta del i.

Mener du at det som skjer i bystyret har mye å si for studentenes hverdag?

—Nei, det vil jeg ikke si. Det eneste jeg kommer på i farten som direkte går på Tromsøstudentenes situasjon må være utstyking av tomter til nye studentboliger og forhold ved utbygginga i Breivika.

Så du føler ikke at du på noen

måte vil representere studentenes interesser?

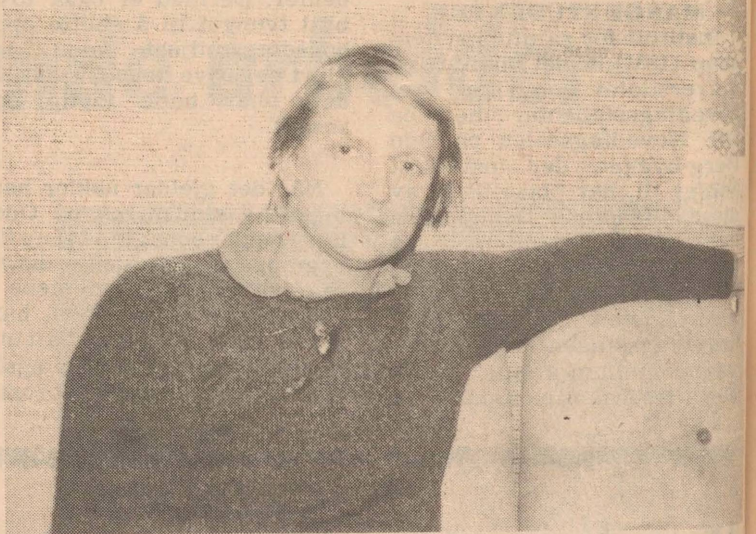
—Forsåvidt ikke. Som student vet jeg jo hvor skoen trykker, men som det går fram av svaret mitt på det forrige spørsmålet, tror jeg avgjørelser som influerer på studentenes livssituasjon fattes i andre organ enn kommunestyret i Tromsø.

Hva er det mulig å oppnå i et organ som kommunestyret?

—Den hardt pressede kommunale økonomien gjør at kommunestyret i realiteten bare disponerer 10-15% av det totale kommunale budsjettet. Resten går til å utføre oppgaver kommunene er pålagt av de sentrale myndigheter. Vi må stille krav overfor staten om at den kommunale økonomien må bedres, men jeg regner ikke med noen avgjørende endring på dette området før etter en borgerlig valgseier i 1981. Men også med knappe midler må det prioriteres. Vi i Høyre har gått til valg på å gi tiltak for ungdom, eldre og handikappede første prioritet i den kommende perioden.

Hva med daghjemutbygginga?

—Jeg er sjølsagt for bedre utbygging av daghjem i kommunen. Det er viktig for at vi skal ha muligheter for å få reell likestilling mellom kjønnene. Jeg vil også si at jeg går inn for kommunal støtte til opprettelse av

et kritesenter for kvinner. Men disse sakene har vi prioritert lavere enn de tre hovedsakene jeg nevnte.

Hvordan stiller du deg til utenomparlamentarisk arbeid?

—I utgangspunktet positiv. Vi må huske at det ikke er alle grupper av befolkningen som er like godt representert i det parlamentariske og korporative systemet. Aksjoner er en måte for dem til å komme fram med sitt standpunkt på.

Hva med det som skjer i Alta nå?

—Jeg støtter demonstrasjonen i Stilla og er sjøl medlem av folkeaksjonen. Når det gjelder sivil ulydighet kan dette være en brukbar metode for minoritetsgrupper som aldri blir hørt. Men sivil ulydighet kan ikke godtas som prinsipp, det må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

Tilbake til kommunalpolitikk-

en. Er det noen spesiell sak du vil jobbe for i bystyret?

—Som avholdsmann er jeg jo naturligvis opptatt av rusgiftproblematikken, men også av sosialpolitiske spørsmål generelt. Jeg håper derfor på å få anledning til å sitte i kommunens helse- og sosialutvalg. Når det gjelder politisk linje på dette feltet, er jeg opptatt av å legge forholdene til rette for større grad av privat omsorg. Jeg ønsker ikke en gradvis profesjonalisering av alle mellommenneskelige relasjoner. Dette innebærer ikke at jeg går inn for å redusere kommunens utgifter til helse- og sosialsektor, en, jeg vil gå sterkt i mot det hvis disse utgiftene blir gjort til salderingspost på budsjettet.

Mens vi er inne på sosialpolitikk, hva mener du om kriminalmeldinga?

—Jeg støtter hovedtrekkene

OVERGANG TIL SIDE 11